
EBA/GL/2024/06

6.6.2024

Ohjeet

omaisuusreferenssitokenien (ART) liikkeeseenlaskijoiden ohjaus- ja hallintojärjestelmien vähimmäissisällöstä

Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

Ohjeiden asema

1. Tämä asiakirja sisältää ohjeita, jotka on annettu asetuksen (EU) N:o 1093/2010¹ 16 artiklan nojalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti asetuksen (EU) 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin ohjeita sovelletaan, sekä finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan ohjeita.
2. Ohjeissa esitetään Euroopan pankkiviranomaisen näkemys Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä toteutettavista asianmukaisista valvontakäytännöistä tai siitä, miten unionin lainsäädäntöä tulisi soveltaa tietyllä alalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdassa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin näitä ohjeita sovelletaan, on noudatettava ohjeita sisällyttämällä ne tarpeen mukaan valvontakäytäntöihinsä (esim. muuttamalla oikeudellisia lähtökohtiaan tai valvontamenettelyjään). Tämä koskee myös ohjeita, jotka on suunnattu ensisijaisesti laitoksille.

Raportointivaatimukset

3. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan nojalla toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava Euroopan pankkiviranomaiselle viimeistään 20.11.2024, noudattavatko ne tai aikovatko ne noudattaa näitä ohjeita, tai syyt niiden noudattamatta jättämiseen. Jos ilmoitusta ei toimiteta tähän määräaikaan mennessä, Euroopan pankkiviranomainen katsoo, etteivät toimivaltaiset viranomaiset noudata ohjeita. Ilmoitukset lähetetään EPV:n verkkosivustolla olevalla lomakkeella, jonka viitteeksi merkitään ”EBA/GL/2024/06”. Ilmoituksen voi lähettää ainoastaan henkilö, jolla on asianmukaiset valtuudet ilmoittaa ohjeiden noudattamisesta toimivaltaisen viranomaisen puolesta. Myös ohjeiden noudattamista koskevista muutoksista on ilmoitettava EPV:lle.
4. Ilmoitukset julkaistaan Euroopan pankkiviranomaisen verkkosivustolla 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

Sisältö, soveltamisala ja määritelmät

Sisältö

5. Näissä ohjeissa täsmennetään asetuksen (EU) 2023/1114 34 artiklan 13 kohdan mukaisesti ART:ien liikkeeseenlaskijoiden ohjaus- ja hallintojärjestelmien vähimmäissisältö erityisesti seuraavien seikkojen osalta: riskien seurantavälineet², liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat suunnitelmat, sisäisen valvonnan mekanismit ja tarkastukset, mukaan lukien tarkastuksissa käytettävät vähimmäisdokumentaatiot.

Soveltamisala

6. Näitä ohjeita sovelletaan toimiluvan alkamishetkestä ja jatkuvasti asetuksen (EU) 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määritelyihin toimivaltaisiin viranomaisiin ja ART:ien liikkeeseenlaskijoihin.
7. Ohjeet koskevat kaikkia ART:ien liikkeeseenlaskijoita riippumatta niiden olemassa olevista hallintorakenteista.
8. Kaikki viittaukset ylimpään hallintoelimeen koskevat myös ART:ien liikkeeseenlaskijoita, jotka ovat yhden luonnollisen henkilön johtamia oikeushenkilöitä.
9. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi noudattaa näitä ohjeita, ja toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että ART:ien liikkeeseenlaskijat noudattavat niitä myös mahdollisen konsernin tasolla.

Keitä ohjeet koskevat

10. Ohjeet on osoitettu asetuksen (EU) 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määritellyille toimivaltaisille viranomaisille.
11. Nämä ohjeet on osoitettu myös asetuksen (EU) 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa määritellyille ART:ien liikkeeseenlaskijoille, jotka laskevat liikkeeseen asetuksen (EU) 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa määriteltyjä omaisuusreferenssitokeneita (ART). Jos ART:ien liikkeeseenlaskija on luottolaitos, sen tulisi noudattaa I osaston, V osaston 12, 12.1, 12.2 ja 12.3 jakson ja VI ja VII osaston ohjeita yhdessä direktiivissä 2013/36/EU asetettujen vaatimusten ja EPV:n hallintoa ja ohjausta koskevien ohjeiden³ kanssa.

² Näissä ohjeissa mainittujen riskien tulisi kattaa kaikki riskit, joille ART:ien liikkeeseenlaskijat ovat tai voivat olla alttiita, mukaan lukien rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvät riskit.

³ [Direktiivin 2013/36/EU mukaiset ohjeet hallinnosta ja ohjauksesta](#)

Määritelmät

12. Ellei toisin mainita, käsitteillä, joita käytetään ja jotka on määritelty asetuksessa (EU) 2023/1114, direktiivissä 2014/65/EU, EPV:n ohjeissa direktiivin (EU) 2019/2034 mukaisesta sisäisestä hallinnoinnista ja ohjauksesta⁴ ja asetuksessa (EU) 2022/2554, on sama merkitys näissä ohjeissa. Lisäksi näissä ohjeissa käytetään seuraavia määritelmiä:

Johtotehtäväänsä hoitava ylin hallintoelin	tarkoittaa ylintä hallintoelintä, joka toimii ART:ien liikkeeseenlaskijan tosiasiallisena johtajana, ja siihen kuuluvat myös henkilöt, jotka johtavat ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoimintaa.
Valvontatehtäväänsä hoitava ylin hallintoelin	tarkoittaa (jos sellainen on) ylintä hallintoelintä sen valvoessa ja seuratessa johdon päätöksentekoa.
Konserni	tarkoittaa direktiivin 2013/34/EU 2 artiklan 11 kohdassa määriteltyä konsernia ⁵ .
Operatiivinen riski	tarkoittaa asetuksen (EU) 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 52 alakohdassa tarkoitettua operatiivista riskiä.
Operatiivinen häiriönsietokyky	tarkoittaa ART:ien liikkeeseenlaskijan kykyä suorittaa kriittisiä tai tärkeitä toimintoja häiriötilanteissa.

Täytäntöönpano

Voimaantulopäivä

13. Näitä ohjeita sovelletaan 20.12.2024.

⁴ [Ohjeet direktiivin \(EU\) 2019/2034 mukaisesta sisäisestä hallinnoinnista ja ohjauksesta](#)

⁵ [Direktiivi 2013/34/EU tietäntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista](#)

Ohjeet

I osasto – Suhteellisuusperiaatteen soveltaminen

14. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden ja toimivaltaisten viranomaisten tulisi näitä ohjeita soveltaessaan ja täytäntöönpannessaan ottaa huomioon suhteellisuusperiaate sen varmistamiseksi, että ohjaus- ja hallintojärjestelmät ovat ART:ien liikkeeseenlaskijan ja mahdollisen konsernin yksilöllisen riskiprofiilin mukaisia, oikeassa suhteessa sen kokoon ja sisäiseen organisaatioon, relevantteja sen liiketoimintamallin kannalta, sopivat sen toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimutkaisuuteen ja riittäviä asiaankuuluvien lakisäätteisten vaatimusten ja säännösten tavoitteiden tehokkaan saavuttamisen kannalta.
15. Suhteellisuusperiaatteen soveltamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 2023/1114 ohjaus- ja hallintojärjestelmää koskevien vaatimusten asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi, kuten näissä ohjeissa täsmennetään, ART:ien liikkeeseenlaskijoiden ja toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon seuraavat kriteerit:
- a. ART:ien liikkeeseenlaskijan koko taseen loppusummaan perusteella tarkasteltuna
 - b. ART:ien liikkeeseenlaskijan oikeudellinen muoto
 - c. onko ART:ien liikkeeseenlaskija listattu vai ei
 - d. liikkeeseen lasketun omaisuusreferenssitokenin luokittelu merkittäväksi tai muuksi kuin merkittäväksi asetuksen (EU) 2023/1114 43 ja 44 artiklan sekä 56 ja 57 artiklan mukaisesti
 - e. liikkeeseen laskettujen ART:ien ominaispiirteet, volyyymi ja lukumäärä
 - f. onko liikkeeseen lasketut omaisuusreferenssitokenit otettu kaupankäynnin kohteeksi
 - g. konsensusmekanismi, jota käytetään ART:ien liikkeeseen laskemisessa ja validoinnissa
 - h. liiketoiminnan luonne ja monimutkaisuus
 - i. toimiluvan mukaisen toiminnan tyyppi ja suoritettavat palvelut
 - j. harjoitetaanko rajatylittävää toimintaa, ja toimien laajuus kullakin lainkäyttöalueella
 - k. omaisuusreservin koko
 - l. niiden omaisuuserien tyyppi ja monimutkaisuus, joiden referenssinä token on
 - m. ovatko omaisuusreferenssitokenin haltijat yksityisiä haltijoita

- n. kolmannen osapuolen palveluntarjoajien käyttö
 - o. käytetyt jakelukanavat, mukaan lukien kolmannen osapuolen palveluntarjoajien tarjoamat kanavat ja
 - p. olemassa olevat tieto- ja viestintätekniset järjestelmät (ICT), mukaan lukien liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat toimenpiteet ja asetuksen (EU) 2023/1114 34 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan h alakohdassa tarkoitettujen ulkopuolisten ICT-alan yhteisöjen käyttö.
16. Yhden luonnollisen henkilön hallinnoimilla ART:ien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla vaihtoehtoisia järjestelyjä, joilla varmistetaan tällaisten liikkeeseenlaskijoiden luotettava ja vakaa johtaminen ja ohjaus- ja hallintojärjestelmien asianmukainen huomioon ottaminen muun muassa varmistamalla päätöksenteon riittävä valvonta ja tasapaino.

II osasto – Ylimmän hallintoelimen tehtävät ja kokoonpano

1. Ylimmän hallintoelimen tehtävät ja velvollisuudet

17. Asetuksen (EU) 2023/1114 34 artiklan mukaisesti ART:ien liikkeeseenlaskijan ylimmän hallintoelimen on määriteltävä, valvottava ja vastattava sellaisten luotettavien ohjaus- ja hallintojärjestelmien täytäntöönpanosta, joilla varmistetaan liikkeeseenlaskijan tehokas ja vakaa johtaminen ja ART:ien haltijoiden edut, mukaan lukien tehtävien erottaminen sekä ART:ien liikkeeseenlaskijan sisäisten eturistiriitojen tunnistaminen, ehkäiseminen ja hallinta asetuksen (EU) 2023/1114 32 artiklan mukaisesti.
18. Ylimmän hallintoelimen tehtävien tulisi olla selkeästi määriteltyjä ja liikkeenjohdollisten tehtävien ja valvontatehtävien tulee olla tarvittaessa toisistaan eroteltuja. Ylimmän hallintoelimen velvollisuudet ja tehtävät tulisi kuvata kirjallisessa asiakirjassa, jonka ylin hallintoelin hyväksyy asianmukaisesti. Kaikkien ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi olla täysin tietoisia ylimmän hallintoelimen rakenteesta ja velvollisuuksista sekä tarvittaessa tehtävienjaosta ylimmän hallintoelimen eri tehtävissä.
19. Valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen ja johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi tarvittaessa olla tehokkaassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kummastakin tehtävästä on välitettävä toiselle riittävästi tietoa, jotta ne molemmat voivat hoitaa omat tehtävänsä. Jotta käytössä olisi asianmukainen keskinäinen valvonta ja seuranta, päätöksenteko ylimmässä hallintoelimestä ei saa keskittyä yksittäiselle jäsenelle tai pienelle jäsenryhmälle.
20. Ylimmän hallintoelimen velvollisuuksiin tulisi kuulua ainakin seuraavien kokonaisuuksien määrittäminen ja hyväksyminen sekä niiden täytäntöönpanon valvominen:

- a. liikkeeseenlaskijan yleinen liiketoimintastrategia ja keskeiset toimintapolitiikat, joissa noudatetaan sovellettavaa lainsäädäntö- ja sääntelykehystä ja huomioidaan liikkeeseenlaskijan pitkän aikavälin taloudelliset edut ja vakavaraisuus sekä ART:ien haltijoiden edut
- b. asetuksen (EU) 2023/1114 34 artiklan 5 kohdassa edellytetyt toimintaperiaatteet; tällaisten toimintaperiaatteiden tulisi olla johdonmukaisia liikkeeseenlaskijan riskinottohalun ja sietokyvyn kanssa sekä niiden ART:ien liikkeeseenlaskijan asiakkaiden, joille omaisuusreferenssitokeneita tarjotaan, ja niiden mahdollisten haltijoiden ominaisuuksien ja tarpeiden kanssa
- c. liikkeeseenlaskijan organisaatio ART:ien liikkeeseenlaskua varten, jossa täsmennetään henkilökunnalta vaadittavat taidot, tiedot ja asiantuntemus sekä tarvittavat resurssit
- d. kokonaisriskistrategia, liikkeeseenlaskijan riskinottohalu ja sen riskienhallintajärjestelmä, mukaan lukien asianmukaiset toimintapolitiikat ja menettelyt, ottaen huomioon makrotaloudellinen ympäristö ja liiketoimintasykli sekä sen määrittely, miten ylin hallintoelin osallistuu riskienhallintaa koskeviin kysymyksiin
- e. riittävä ja tehokas sisäisen valvonnan kehys, mukaan lukien riskienhallintajärjestelmä ja toimivat sisäisen valvonnan mekanismit, joilla varmistetaan sovellettavien sääntelyvaatimusten noudattaminen, myös omaisuusreservin hallinnoinnin suhteen
- f. merkittävien ART:ien liikkeeseenlaskijoita koskeva palkka- ja palkkiopolitiikka, joka on asetuksen (EU) 2023/1114⁶ 45 artiklan 1 kohdan mukainen
- g. eturistiriitojen tunnistamista, ehkäisemistä, hallitsemista ja niistä ilmoittamista koskevat toimintaperiaatteet ja menettelyt asetuksen (EU) 2023/1114⁷ 32 artiklan mukaisesti
- h. järjestelyt, joiden tarkoituksena on varmistaa, että ylimmän hallintoelimen yksilölliset ja yhteiset sopivuusarviointit suoritetaan tehokkaasti, että ylimmän hallintoelimen kokoonpano on asianmukainen ja että ylin hallintoelin suorittaa tehtävänsä tehokkaasti
- i. IV osaston 7 jakson mukainen riskikulttuuri, jossa käsitellään ART:ien liikkeeseenlaskijan riskitietoisuutta ja riskinottokäyttäytymistä

⁶ Ks. tekninen sääntelystandardi merkittävien ART:ien liikkeeseenlaskijoiden palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevien ohjaus- ja hallintajärjestelmien vähimmäissisällöstä asetuksen (EU) 2023/1114 45 artiklan 7 kohdan a alakohdan mukaisesti.

⁷ Ks. asetuksen (EU) 2023/1114 32 artiklan 5 kohdan mukaiset eturistiriitoja koskevat tekniset sääntelystandardit.

- j. yrityskulttuuri ja arvot, jotka ovat yhdenmukaisia näiden ohjeiden IV osaston 8 jakson kanssa ja jotka edistävät vastuullista ja eettistä toimintaa ja sisältävät menettelytapasäännöt tai muun vastaavan välineen
 - k. järjestelyt, joiden tavoitteena on varmistaa kirjanpito- ja tilinpäätösraportointijärjestelmän eheys, mukaan luettuina varainhoidon ja toiminnan valvonta sekä lainsäädännön ja asiaankuuluvien standardien noudattaminen.
21. Kun ylin hallintoelin laatii ja hyväksyy 20 kohdassa lueteltuja seikkoja ja valvoo niiden täytäntöönpanoa, sen tulisi pyrkiä varmistamaan, että liiketoimintamallissa ja hallinto- ja ohjausjärjestelmissä – riskienhallintajärjestelmä mukaan luettuna – otetaan huomioon kaikki riskit, joille ART:ien liikkeeseenlaskijat altistuvat tai voivat altistua, ja riskit, joita ne aiheuttavat tai voivat aiheuttaa muille ja ympäristölle. Tätä varten ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi ottaa huomioon myös kaikki merkitykselliset riskitekijät, mukaan lukien ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvät riskitekijät (ESG), ja otettava huomioon käytettyjen konsensus- ja validointimekanismien energiankulutuksen aiheuttamat ilmasto- ja muut ympäristövaikutukset. Muita ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviä riskitekijöitä, jotka tulisi ottaa huomioon, ovat esimerkiksi sopimus- tai työoikeuden alan oikeudelliset riskit, mahdollisiin ihmisoikeusloukkauksiin liittyvät riskit tai muut ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvät riskitekijät, jotka voivat vaikuttaa kolmannen osapuolen palveluntarjoajan sijaintimaahan ja sen kykyyn taata sovittu palvelutaso.
22. Ylimmän hallintoelimen tulisi valvoa ilmoittamisprosessia, erityisesti asetuksen (EU) 2023/1114 30 artiklan mukaisesti, sekä viestintää ulkoisten sidosryhmien ja toimivaltaisten viranomaisten kanssa.
23. Kaikkien ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi olla tietoisia ART:ien liikkeeseenlaskijoiden yleisestä toiminnasta, taloudellisesta tilanteesta ja riskitilanteesta taloudelliset olosuhteet ja liiketoimintasyklin huomioiden sekä päätöksistä, joilla on merkittäviä vaikutuksia ART:ien liikkeeseen laskemiseen tai muuhun olennaiseen liiketoimintaan.
24. Ylimmän hallintoelimen jäsen voi olla vastuussa sisäisestä valvontatoiminnosta V osastossa tarkoitettussa merkityksessä edellyttäen, ettei jäsenellä ole muita toimeksiantoja, jotka voisivat vaarantaa jäsenen sisäisen valvonnan tehtävät sekä sisäisen valvontatoiminnon riippumattomuuden.
25. Ylimmän hallintoelimen tulisi valvoa ja säännöllisesti arvioida ja korjata mahdollisia heikkouksia niiden prosessien, strategioiden ja käytäntöjen täytäntöönpanossa, jotka liittyvät tässä jaksossa lueteltuihin velvollisuuksiin. Hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja sen täytäntöönpanoa tulisi arvioida ja päivittää säännöllisin väliajoin niin, että otetaan huomioon suhteellisuusperiaate I osastossa tarkemmin selitetyllä tavalla. Jos ART:ien liikkeeseenlaskijaan kohdistuu olennaisia muutoksia, tulee suorittaa perusteellisempi tarkistus.

26. Jos ART:ien liikkeeseenlaskijat ovat oikeushenkilöitä, joita johtaa yksi luonnollinen henkilö yrityksen perustamisasiakirjojen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, näiden ohjeiden viittaukset ylimpään hallintoelimeen tulisi tulkita niin, että niitä sovelletaan kyseiseen henkilöön, joka on vastuussa vaihtoehtoisten järjestelyjen täytäntöönpanosta tällaisen liikkeeseenlaskijan vakaan ja luotettavan johtamisen sekä sisäisten hallinto- ja ohjausjärjestelmien asianmukaisen huomioon ottamisen varmistamiseksi.

2. Johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tehtävät

27. Johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi osallistua aktiivisesti ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan ja tehdä harkittuja ja tietoon perustuvia päätöksiä.
28. Johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi olla vastuussa ylimmän hallintoelimen asettamien strategioiden ja toimintaperiaatteiden täytäntöönpanosta sekä keskustella säännöllisesti näiden strategioiden ja toimintaperiaatteiden täytäntöönpanosta ja asianmukaisuudesta valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen kanssa. ART:ien liikkeeseenlaskijan johto voi vastata täytäntöönpanon käytännön toteutuksesta.
29. Käyttäessään harkintavaltaansa ja tehdessään päätöksiä johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi kyseenalaistaa rakentavasti ja arvioida kriittisesti henkilöstölle toimitettuja arviointiehdotuksia, selvityksiä ja tietoja.
30. Tarvittaessa johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi säännöllisesti, oikea-aikaisesti ja kattavasti ilmoittaa ja raportoida valvontatehtäväänsä hoitavalle ylimmälle hallintoelimelle kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävien hoitamiseksi, mukaan luettuina riskit ja muu kehitys, jotka vaikuttavat ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan, esimerkiksi liiketoimintaa koskevat olennaiset päätökset, sen organisaatio ja käytössä oleva teknologia, otetut riskit ja riskinottohalukkuuden ja riskinottostrategian noudattaminen, rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvät riskit, ICT-vaaratilanteet ja niistä raportointi, olennaiset operatiivisen riskin aiheuttamat tappiot, likviditeetti ja omaisuusreservi sekä niiden hallinnointi.

3. Valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tehtävät

31. Sovellettavan kansallisen yhtiöoikeuden mukaisesti annettuja velvollisuuksia rajoittamatta valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi
- valvoa johdon päätöksentekoa ja toimia sekä harjoittaa johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tehokasta seuranta- ja valvomalla ja tutkimalla sen suoritumista yksilötasolla ja kokonaisuutena sekä ART:ien liikkeeseenlaskijan strategian ja tavoitteiden laatimista ja täytäntöönpanoa

- b. kyseenalaistaa rakentavasti ja arvioida kriittisesti johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen jäsenten toimittamia arviointiehdotuksia ja tietoja sekä johtotehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tekemiä päätöksiä
- c. varmistaa ART:ien liikkeeseenlaskijan sisäisen hallinto- ja ohjausjärjestelmän tehokkuus, arvioida sitä määräajoin ja toteuttaa asianmukaiset toimet tunnistettujen puutteiden korjaamiseksi
- d. valvoa ja seurata, että liikkeeseenlaskijan strategiset tavoitteet, organisaatorakenne ja riskistrategia, riskinottohalu ja riskienhallintajärjestelmä sekä muut toimintaperiaatteet (kuten omaisuusreserviä koskeva sijoituspolitiikka) ja pannaan täytäntöön johdonmukaisesti
- e. valvoa, että ART:ien liikkeeseenlaskijan riskikulttuuria toteutetaan johdonmukaisesti
- f. valvoa eturistiriitojen tunnistamista, ehkäisemistä, hallitsemista ja niistä ilmoittamista koskevien toimintaperiaatteiden ja menettelyjen täytäntöönpanoa, päivittämistä ja tehokasta soveltamista asetuksen (EU) 2023/1114 32 artiklan mukaisesti⁸
- g. valvoa taloudellisten tietojen ja tilinpäätösraportoinnin sekä sisäisen valvonnan järjestelmän eheyttä, mukaan lukien tehokas ja vakaa riskienhallintajärjestelmä
- h. varmistaa, että sisäisten valvontatoimintojen päälliköt voivat toimia riippumattomasti ja että riippumatta velvollisuudesta raportoida muille sisäisille elimille, liiketoimintalueille tai -yksiköille, he voivat tuoda esille ongelmia ja varoittaa suoraan valvontatehtäväänsä hoitavaa ylintä hallintoelintä tarpeen mukaan, mikäli haitallinen riskikehitys vaikuttaa tai saattaa vaikuttaa ART:ien liikkeeseenlaskijaan ja
- i. laatia sisäinen tarkastussuunnitelma ja valvoa sen täytäntöönpanoa.

III osasto – Hallintokehys

4. Organisaatiokehys ja -rakenne

4.1 Organisaatiokehys

32. ART:ien liikkeeseenlaskijan ylimmän hallintoelimen tulisi varmistaa, että kyseisen ART:ien liikkeeseenlaskijan organisaatio- ja toiminnallinen rakenne on tarkoituksenmukainen ja läpinäkyvä ja että siitä on kirjallinen kuvaus. Rakenteen tulisi edistää ART:ien liikkeeseenlaskijan ja mahdollisen konsernin tehokasta ja luotettavaa johtamista ja olla osoituksena siitä.

⁸ Ks. asetuksen (EU) 2023/1114 32 artiklan 5 kohdan mukaiset eturistiriitoja koskevat tekniset sääntelystandardit.

33. Ylimmän hallintoelimen tulisi varmistaa, että sisäisillä valvontatoiminnoilla on asianmukaiset taloudelliset ja henkilöresurssit sekä valtuudet suorittaa tehtävänsä tehokkaasti. Vähimmäisvaatimuksena on, että säännösten noudattamista valvova toiminto toimii riippumattomasti ja että tehtävät pidetään asianmukaisesti erillään. Raportointilinjojen ja tehtävienjaon tulee olla selkeitä, tarkasti määriteltyjä, johdonmukaisia, täytäntöönpanokelpoisia ja asianmukaisesti dokumentoituja. Asiakirjoja tulee päivittää tarpeen mukaan.
34. ART:iien liikkeeseenlaskijan rakenne ei saa heikentää ylimmän hallintoelimen mahdollisuuksia valvoa ja hallita tehokkaasti liikkeeseenlaskijan tai mahdollisen konsernin kohtaamia riskejä tai toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuuksia valvoa ART:iien liikkeeseenlaskijaa tehokkaasti.
35. Ylimmän hallintoelimen tulisi soveltuvien osin arvioida, vaikuttavatko konsernin rakenteessa tapahtuvat olennaiset muutokset (esim. uusien tytäryritysten perustaminen, sulautumiset ja yritysostot, konsernin osien myyminen tai toiminnan alasajo tai ulkoiset tapahtumat) ART:iien liikkeeseenlaskijan organisaatiokehityksen vakautteen ja millaisia nämä vaikutukset ovat. Jos heikkouksia todetaan, ylimmän hallintoelimen tulee viipymättä tehdä kaikki tarvittavat mukautukset.

4.2 Rakenteen tunteminen

36. Ylimmän hallintoelimen tulisi tuntea ja ymmärtää täysin ART:iien liikkeeseenlaskijan oikeudellinen, hallinnollinen ja toiminnallinen rakenne (know your structure -periaate) ja varmistaa, että se vastaa liikkeeseenlaskijan hyväksyttyä liiketoiminta- ja riskistrategiaa ja riskinottohalua ja että liikkeeseenlaskijan riskienhallintajärjestelmä kattaa sen.
37. Ylimmän hallintoelimen tulisi varmistaa, että ART:iien liikkeeseenlaskijan rakenne ja mahdollisen konsernin sisäiset rakenteet ovat selkeät, tehokkaat ja avoimet henkilöstön, osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien sekä toimivaltaisen viranomaisen näkökulmasta.
38. Ylimmän hallintoelimen tulisi ohjata ART:iien liikkeeseenlaskijan rakennetta ja kehitystä sekä sille asetettuja rajoituksia. Sen tulisi varmistaa, että rakenne on perusteltu ja tehokas ja että se ei ole kohtuuttoman tai aiheettoman monimutkainen.
39. Kun tällaisia rakenteita perustetaan, ylimmän hallintoelimen tulisi ymmärtää rakenteet, niiden tarkoitus ja niihin liittyvät erityiset riskit sekä varmistaa sisäisten valvontatoimintojen asianmukainen osallistuminen. Tällaiset rakenteet voidaan hyväksyä ja niiden ylläpitämistä jatkaa vain silloin, kun niiden tarkoitus on selkeästi määritelty ja ymmärretty ja kun ylin hallintoelin on varmistunut siitä, että kaikki olennaiset riskit, mukaan lukien maineriskit, on tunnistettu, että kaikkia riskejä voidaan hallita tehokkaasti ja niistä voidaan raportoida asianmukaisesti ja että tehokkaan valvonnan järjestäminen on varmistettu. Mitä monitahoisempia hallinnolliset ja toiminnalliset rakenteet ovat, sitä suurempia ovat niihin liittyvät riskit ja sitä intensiivisemmin niitä tulisi valvoa.

40. ART:iien liikkeeseenlaskijan tulisi ottaa päätöksenteossaan huomioon sellaisten riskiarviointien tulokset, joiden tarkoituksena on ollut tunnistaa, voidaanko arvioitavia rakenteita käyttää rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen tai muihin talousrikoksiin liittyviin tarkoituksiin, jotta voidaan varmistaa, ettei liikkeeseenlaskija tai toimiala ole alttiina vakavalle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille. Tätä tarkoitusta varten ART:iien liikkeeseenlaskijoiden tulisi ottaa huomioon vähintään seuraavat:
- a. missä määrin lainkäyttöalueella, johon rakenne perustetaan, noudatetaan tehokkaasti EU:n asettamia ja kansainvälisiä standardeja, jotka koskevat verotuksen avoimuutta sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa
 - b. missä määrin rakenne palvelee ilmiselvää taloudellista ja lainmukaista tarkoitusta
 - c. missä määrin rakennetta voitaisiin käyttää lopullisen edunsaajaomistajan henkilöllisyyden piilottamiseen
 - d. missä määrin syy, joka johtaa mahdolliseen rakenteen perustamiseen, aiheuttaa huolta
 - e. voiko rakenne häiritä ART:iien liikkeeseenlaskijan ylimmän hallintoelimen suorittamaa asianmukaista valvontaa tai liikkeeseenlaskijan kykyä hallita siihen liittyvää riskiä ja
 - f. syntykö rakenteesta esteitä toimivaltaisten viranomaisten suorittamalle tehokkaalle valvonnalle.
41. ART:iien liikkeeseenlaskijoiden ei tulisi missään tapauksessa perustaa läpinäkymättömiä tai tarpeettoman monimutkaisia rakenteita, joilla ei ole selkeää taloudellista perustaa tai oikeudellista tarkoitusta, tai rakenteita, jotka voisivat aiheuttaa huolta siitä, että ne on voitu perustaa talousrikoksiin liittyviin tarkoituksiin.
42. ART:iien liikkeeseenlaskijoiden tulisi dokumentoida päätöksensä ja kyetä perustelemaan ne toimivaltaisille viranomaisille.
43. Näitä rakenteita ja toimia sekä sitä, miten niissä noudatetaan lainsäädäntöä ja alan standardeja, on arvioitava säännöllisesti. Jos on perustettu sisäisen tarkastuksen toiminto, sen on suoritettava arviointi riskinoton määrään suhteutetulla lähestymistavalla.

5. Organisaatiokehys konsernin yhteydessä

44. ART:iien liikkeeseenlaskijoiden tulisi tarvittaessa varmistaa, että ohjaus- ja hallintojärjestelmät, prosessit ja mekanismit ovat johdonmukaisia ja hyvin integroituja koko konsernin tasolla. Tätä varten ART:iien liikkeeseenlaskijoiden tulisi varmistaa, että niiden asetuksen (EU) 2023/1114 soveltamisalaan kuuluvat tytäryritykset ottavat käyttöön samanlaisia järjestelyjä, prosesseja ja mekanismeja, joilla varmistetaan vankat hallinto- ja ohjausjärjestelmät konsernin laajuisesti. Asetuksen (EU) N:o 2023/1114 soveltamisalaan kuuluvien ART:iien liikkeeseenlaskijan ja sen tytäryhtiöiden toimivaltaisten toimintojen tulisi olla vuorovaikutuksessa keskenään ja vaihtaa tietoja tarpeen mukaan.

45. Vaikka käytännöt ja dokumentointi voivat olla erillisissä asiakirjoissa, ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi harkita niiden yhdistämistä tai niihin viittaamista yhtenä hallinnon kehysasiakirjana.

6. Ulkoistaminen⁹

46. Ylimmän hallintoelimen tulisi vahvistaa ART:ien liikkeeseenlaskijan ulkoistamista koskevat toimintaperiaatteet ja arvioida ja päivittää niitä säännöllisesti sekä varmistaa, että asianmukaiset muutokset pannaan täytäntöön oikea-aikaisesti.
47. Ulkoistamista koskevissa toimintaperiaatteissa tulisi ottaa huomioon ulkoistamisen vaikutukset ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan sekä ART:ien liikkeeseenlaskijaan kohdistuvat riskit (operatiiviset riskit, kuten oikeudelliset riskit, maine- ja keskittymäriskit).
48. Toimintaperiaatteisiin tulisi sisältyä raportointi- ja seurantajärjestelyt, jotka on pantava täytäntöön ulkoistamisjärjestelyjen alusta loppuun (mukaan lukien due diligence -prosessi ja riskinarviointi, järjestelyn hallinnointi ja seuranta, irtisanominen, valmiussuunnitelmat ja irtautumisstrategiat).
49. Toimintojen ulkoistaminen ei voi johtaa ylimmän hallintoelimen velvollisuuksien delegoimiseen. ART:ien liikkeeseenlaskijalla on täysi vastuu ja vastuuvollisuus kaikista ulkoistamistaan palveluista ja toimista sekä niitä koskevista hallinnollisista päätöksistä. Ulkoistamista koskevissa toimintaperiaatteissa tulisi tehdä selväksi, ettei ulkoistaminen vapauta ART:ien liikkeeseenlaskijaa siihen kohdistuvista oikeudellisista ja sääntelyyn perustuvista velvoitteista.
50. Toimintaperiaatteissa tulisi mainita, etteivät ulkoistamisjärjestelyt saa haitata ART:ien liikkeeseenlaskijan tehokasta paikan päällä (on-site) tai muualla kuin paikan päällä (off-site) tapahtuvaa valvontaa eivätkä poiketa palveluja ja toimia koskevista valvonnallisista rajoituksista. Toimintaperiaatteiden tulisi kattaa myös konsernin sisäiset ulkoistamisjärjestelyt, ja niissä tulisi tarpeen mukaan ottaa huomioon konsernin erityisolosuhteet.
51. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi aina varmistaa toiminnan riittävä sisältö, jotta niistä ei tule pelkkiä ”tyhjiä kuoria” tai postilaatikkoyhteisöjä. Tätä varten niiden on täytettävä seuraavat ehdot:
- a. toimiluvan ehtoja on aina noudatettava, ja ylimmän hallintoelimen on hoidettava tehokkaasti näiden ohjeiden I jaksossa määritetyt velvollisuutensa
 - b. selkeä ja läpinäkyvä organisaatiokehys ja -rakenne on säilytettävä, jotta 4 jaksossa tarkoitettuja oikeudellisia ja sääntelyvaatimuksia voidaan noudattaa

⁹ Tätä jaksoa on soveltuvin osin luettava yhdessä näiden ohjeiden 12.3 jakson kanssa. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi soveltuvin osin viitata ulkoistamista koskeviin EPV:n ohjeisiin ottaen huomioon suhteellisuusperiaatteen soveltaminen.

- c. jos sisäisen valvonnan operatiiviset tehtävät on ulkoistettu, asianmukainen valvonta on varmistettava ja kriittisten tai tärkeiden toimintojen ulkoistamisesta johtuvia riskejä on pystyttävä hallitsemaan ja
- d. kohdissa (a)–(c) esitettyjen vaatimusten noudattaminen on varmistettava riittäväillä resursseilla ja valmiuksilla.

IV osasto – Riskikulttuuri ja liiketoiminnan menettelytavat

7. Riskikulttuuri

- 52. Vakaan, huolellisen ja johdonmukaisen riskikulttuurin tulisi olla keskeinen osa ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tehokasta riskienhallintaa, ja sen tulisi antaa näille liikkeeseenlaskijoille mahdollisuus tehdä harkittuja ja perusteltuja päätöksiä, jotka ovat yhdenmukaisia niiden riskistrategian ja riskinottohalun kanssa.
- 53. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi kehittää integroitu ja koko yrityksen kattava riskikulttuuri, joka perustuu täydelliseen ymmärrykseen ja kokonaisvaltaiseen näkemykseen riskeistä, joille ne ovat alttiita tai saattavat altistua, mukaan lukien ESG-riskit, varojen haltijoihin ja markkinoihin kohdistuvat riskit, operatiiviset riskit, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskit, likviditeettiriskit ja omaisuusreservin sijoittamiseen liittyvät riskit, ART:ien liikkeeseenlaskijalle itselleen aiheutuvat riskit ja niiden hallinta, ottaen huomioon ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinsietokyvyn ja eturistiriidat, joita voi syntyä kryptoekosysteemin toimijoiden keskinäisten kytkösten vuoksi.
- 54. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi kehittää riskikulttuuriaan liikkeeseenlaskijan toimia, strategiaa ja riskiprofiilia koskevien käytäntöjen, vuorovaikutuksen ja henkilöstön koulutuksen kautta. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi mukauttaa vuorovaikutusta ja henkilöstön koulutusta siten, että niissä huomioidaan henkilöstön riskien ottamista ja riskienhallintaa koskeva vastuu.
- 55. Henkilöstön tulee olla täysin tietoisia riskienhallintaan liittyvästä vastuustaan. Riskienhallintaa ei tule asettaa ainoastaan riskiasiantuntijoiden tai sisäisten valvontatoimintojen vastuulle. Liiketoiminta-alueiden ja -yksikköjen, jotka toimivat ylimmän hallintoelimen yleisessä valvonnassa, tulisi olla ensisijaisesti vastuussa päivittäisestä riskienhallinnasta ART:ien liikkeeseenlaskijan käytäntöjen, menettelyjen ja valvonnan mukaisesti ottaen huomioon ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinsietokyvyn ja riskinottohalun.
- 56. Vahvan riskikulttuurin tulisi sisältää vähintään seuraavat tekijät:
 - a. Johdon tekemät linjaukset: ylimmän hallintoelimen tulisi olla vastuussa liikkeeseenlaskijan ydinarvojen ja odotusten määrittämisestä ja niistä tiedottamisesta. Sen jäsenten toiminnan tulee heijastaa näitä arvoja. Ylimmän johdon tulisi edistää ydinarvoista ja odotuksista tiedottamista henkilöstölle. Henkilöstön tulisi toimia

sovellettavien lakien ja säännösten mukaisesti ja ilmoittaa viipymättä havaituista rikkomuksista sisäisesti tai liikkeeseenlaskijan ulkopuolelle (esim. toimivaltaiselle viranomaiselle väärinkäytösten ilmoittamista koskevan menettelyn kautta).

- b. Vastuullisuus: keskeisen henkilöstön kaikilla tasoilla tulee tuntea ja ymmärtää ART:ien liikkeeseenlaskijan ydinarvot sekä ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinsietokyky ja riskinottohalu tehtävässään tarvittavissa määrin. Henkilöstön tulee kyetä suoriutumaan tehtävistään ja olla tietoisia siitä, että he ovat vastuussa toimistaan suhteessa ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinottoimintaan.
- c. Tehokas vuorovaikutus ja kyseenalaistaminen: vakaan riskikulttuurin tulee edistää avoimen vuorovaikutuksen ja tehokkaan kyseenalaistamisen ympäristöä, jossa päätöksentekoprosessit kannustavat tuomaan laajasti esiin erilaisia näkemyksiä, mahdollistavat nykyisten käytäntöjen testaamisen, stimuloivat rakentavan kriittistä asennetta henkilöstön keskuudessa sekä edistävät ympäristöä, jossa osallistuminen on avointa ja rakentavaa läpi koko organisaation.
- d. Kannustimet: asianmukaisilla kannustimilla tulisi olla keskeinen rooli riskinottoiminnan sovittamisessa ART:ien liikkeeseenlaskijan riskiprofiilin ja sen pitkän aikavälin etujen mukaiseksi erityisesti merkittävien ART:ien liikkeeseenlaskijoiden osalta.

8. Yrityksen arvot ja menettelytapasäännöt

- 57. Ylimmän hallintoelimen tulisi kehittää, vahvistaa, noudattaa ja edistää korkeita eettisiä ja ammatillisia standardeja ja ottaa samalla huomioon ART:ien liikkeeseenlaskijan erityiset tarpeet ja ominaisuudet. Lisäksi sen tulee varmistaa kyseisten standardien täytäntöönpano (menettelytapasääntöjen tai vastaavan välineen avulla). Sen tulisi myös valvoa, että henkilöstö noudattaa näitä standardeja. Tarvittaessa ylin hallintoelin voi myös hyväksyä ja panna täytäntöön ART:ien liikkeeseenlaskijan konserninlaajuisia standardeja tai yhteisiä standardeja, jotka ovat järjestöjen tai muiden merkittävien organisaatioiden laatimia.
- 58. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulee varmistaa, että henkilöstöön ei kohdistu sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin piirteisiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää.

59. Merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden käytäntöjen tulisi olla sukupuolineutraaleja¹⁰. Tämä koskee muun muassa palkitsemis- ja rekrytointikäytäntöjä, urakehitys- ja seuraajasuunnittelua, koulutukseen pääsyä ja mahdollisuutta hakea sisäisiä avoimia työpaikkoja. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet¹¹ koko henkilöstölle heidän sukupuolestaan riippumatta, myös uranäkymien osalta, ja pyrkiä parantamaan aliedustetun sukupuolen edustusta ylimmän hallintoelimen tehtävissä. Merkittävien ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi seurata sukupuolten palkkaeron kehittymistä.
60. Täytäntöön pannuilla standardeilla tulisi pyrkiä parantamaan ART:ien liikkeeseenlaskijoiden vankkoja hallinto- ja ohjausjärjestelmiä ja vähentämään riskejä, joille yritys altistuu. Erityisesti tämä koskee operatiivisia riskejä ja maineriskejä, joilla voi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia ART:ien liikkeeseenlaskijan kannattavuuteen ja kestävyYTEEN sakkujen, oikeudenkäyntikulujen, toimivaltaisten viranomaisten määräämien rajoitusten, muiden taloudellisten ja rikosoikeudellisten seuraamusten sekä yrityskuvan arvon alenemisen ja sijoittajien luottamuksen menettämisen vuoksi.
61. Ylimmän hallintoelimen tulisi vahvistaa ja dokumentoida selkeät toimintalinjaukset siitä, kuinka näitä standardeja on noudatettava. Näiden linjausten tulisi
- a. muistuttaa henkilöstöä siitä, että kaikki ART:ien liikkeeseenlaskijan toimet tulee suorittaa sovellettavaa lakia sekä liikkeeseenlaskijan arvoja noudattaen
 - b. edistää riskitietoisuutta vahvan riskikulttuurin kautta näiden ohjeiden IV osaston 7 jakson mukaisesti välittämällä ylimmän hallintoelimen odotukset siitä, etteivät toteutetut toimet ylitä ART:ien liikkeeseenlaskijan määrittelemiä riskinottohalua ja riskirajoja ja niihin liittyviä henkilöstön velvollisuuksia
 - c. määritellä hyväksyttävää ja sopimatonta toimintaa koskevat periaatteet ja antaa esimerkkejä tällaisista toimintatavoista, jotka liittyvät erityisesti virheellisten taloustietojen antamiseen ja väärinkäyttöihin sekä talousrikoksiin, kuten muun muassa petoksiin, rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, kilpailua rajoittaviin käytäntöihin, taloudellisiin seuraamuksiin, lahjontaan ja korruption, markkinoiden manipulointiin, myyntiin väärin perustein ja muihin kuluttajansuojalakien rikkomisiin sekä niin suoraan kuin välillisesti toteutettuihin verorikoksiin
 - d. selventää, että lainsäädännöllisten ja sääntelyyn liittyvien vaatimusten sekä sisäisten käytäntöjen noudattamisen lisäksi henkilöstön odotetaan toimivan rehellisesti ja luotettavasti ja suorittavan tehtävänsä taidolla, huolellisesti ja tunnollisesti

¹⁰ Ks. tekninen sääntelystandardi merkittävien ART:ien liikkeeseenlaskijoiden palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevien ohjaus- ja hallintajärjestelmien vähimmäissisällöstä asetuksen (EU) 2023/1114 45 artiklan 7 kohdan a alakohdan mukaisesti.

¹¹ Ks. myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa.

e. varmistaa, että henkilöstö on selvillä mahdollisista sisäisistä ja ulkoisista kurinpitotoimista, oikeustoimista ja seuraamuksista, joita väärinkäytöksistä ja sopimattomasta toiminnasta voi seurata.

62. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi valvoa standardien noudattamista ja varmistaa henkilöstön tietämys niistä esimerkiksi tarjoamalla koulutusta.

V osasto – Sisäisen valvonnan järjestelmä ja mekanismit

9. Sisäisen valvonnan järjestelmä

63. ART:iien liikkeeseenlaskijoiden tulisi kehittää ja pitää yllä kulttuuria, joka kannustaa positiiviseen asenteeseen riskienhallintaa ja liikkeeseenlaskijan sisäistä sääntöjen noudattamista sekä vankkaa ja kokonaisvaltaista sisäistä valvontajärjestelmää kohtaan. ART:iien liikkeeseenlaskijan liiketoiminta-alueiden tai sisäisten yksiköiden tulee tämän järjestelmän puitteissa olla vastuussa niiden toiminnasta muodostuvien riskien hallinnasta, ja niiden on harjoitettava valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa sisäisten ja ulkoisten vaatimusten noudattaminen. Osana tätä järjestelmää ART:iien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla pysyviä ja tehokkaita sisäisiä säännösten noudattamista valvovia toimintoja, joilla on asianmukainen ja riittävä toimivalta, painoarvo ja yhteys ylimpään hallintoelimeen tehtävänsä suorittamiseksi, sekä riskienhallintajärjestelmä. Jos se on oikeasuhteista ottaen huomioon I osastossa luetellut kriteerit, ART:iien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla myös sisäisen riskienhallinnan ja tarkastuksen toiminto. ART:iien liikkeeseenlaskijalla tulisi joka tapauksessa olla käytössään asianmukaiset riskienhallinta- ja tarkastuspolitiikat ja -menettelyt.
64. Kyseessä olevan ART:iien liikkeeseenlaskijan sisäisen valvonnan järjestelmää tulee mukauttaa yksilöllisesti sen liiketoiminnan erityispiirteiden, monitahoisuuden ja niihin liittyvien riskien mukaisesti ottamalla tarvittaessa huomioon ART:iien liikkeeseenlaskijan konsernikonteksti. Konsernikontekstissa kyseessä olevan ART:iien liikkeeseenlaskijan tulee järjestää tarvittava tietojenvaihto siten, että varmistetaan, että kukin ylin hallintoelin, liiketoiminta-alue ja sisäinen yksikkö, mukaan lukien kukin sisäinen valvontatoiminto, pystyy suorittamaan velvollisuutensa.
65. Sisäisen valvonnan järjestelmän tulee kattaa koko organisaatio, mukaan lukien ylimmän hallintoelimen velvollisuudet ja tehtävät sekä toimet kaikilla liiketoiminta-alueilla ja kaikissa sisäisissä yksiköissä, kuten sisäisissä valvontatoiminnoissa, ulkopuolisissa palveluntarjoajissa ja jakelukanavissa.
66. ART:iien liikkeeseenlaskijan sisäisen valvonnan järjestelmän tulee varmistaa
- a. tehokkaat ja tulokselliset toiminnot, myös ART:iien liikkeeseenlaskun osalta
 - b. riskien, myös operatiivisen riskin ja ICT-riskien, asianmukainen tunnistaminen, mittaaminen ja vähentäminen asetuksen (EU) 2022/2554 mukaisesti
 - c. sekä sisäisesti että ulkoisesti ilmoitettujen taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten tietojen luotettavuus
 - d. vakaat hallinnolliset ja kirjanpidolliset menettelyt ja
 - e. lakien, säännösten, valvontavaatimusten ja ART:iien liikkeeseenlaskijan sisäisten käytäntöjen, menettelyjen, sääntöjen ja päätösten noudattaminen.

10. Sisäisen valvonnan järjestelmän täytäntöönpano

67. Ylimmän hallintoelimen tulisi olla vastuussa sisäisen valvonnan järjestelmän, menettelyjen ja mekanismien luomisesta ja niiden riittävyden ja vaikuttavuuden seurannasta sekä kaikkien liiketoiminta-alojen ja sisäisten yksiköiden, mukaan luettuna sisäisen valvonnan toimintojen (kuten säännösten noudattamisen, riskinhallinnan ja sisäisen tarkastuksen toimintojen, jos sellaisia on) valvonnasta. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi laatia asianmukaiset kirjalliset sisäisen valvonnan käytännöt, mekanismit ja menettelyt sekä ylläpitää ja päivittää niitä säännöllisesti. Periaatteiden tulee olla ylimmän hallintoelimen hyväksymiä. Jos riskienhallintatoimintoa ei ole perustettu, ylin hallintoelin vastaa asianmukaisten riskienhallintamenettelyjen ja -käytäntöjen luomisesta, päivittämisestä ja seurannasta.
68. ART:ien liikkeeseenlaskijalla tulisi olla selkeä, avoin ja dokumentoitu päätöksentekomenettely ja selkeä vastuunjako ja toimivalta sisäisen valvonnan järjestelmässään, joka kattaa sen liiketoiminta-alueet, sisäiset yksiköt ja sisäiset valvontatoiminnot.
69. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi tiedottaa käytännöistään, mekanismeistaan ja menettelyistään koko henkilöstölle ja joka kerta, kun niihin on tehty olennaisia muutoksia.
70. Sisäisten valvontatoimintojen tulisi tarkistaa, että sisäisen valvonnan järjestelmässä määritetyt käytännöt, mekanismit ja menettelyt pannaan täytäntöön oikealla tavalla niiden toimivaltuuksiin kuuluvilla osa-alueilla.
71. Sisäisten valvontatoimintojen tulisi toimittaa ylimmälle hallintoelimelle säännöllisesti kirjallisia raportteja, joissa tuodaan esiin vakavia havaittuja puutteita. Näiden raporttien tulisi sisältää kunkin uuden havaitun puutteen osalta siihen liittyvät keskeiset riskit, vaikutusten arviointi, suositukset ja suoritettavat korjaavat toimenpiteet. Ylimmän hallintoelimen tulisi suorittaa sisäisten valvontatoimintojen havaintojen pohjalta oikea-aikaista ja tehokasta seurantaa ja vaatia asianmukaisia korjaavia toimia. Havaintoja ja suoritettuja korjaavia toimenpiteitä varten tulisi luoda muodollinen seurantamenettely.

11. Riskienhallintajärjestelmä

72. Osana yleistä sisäistä valvontajärjestelmää ART:ien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla kokonaisvaltainen liikkeeseenlaskijan laajuinen riskienhallintajärjestelmä, joka kattaa kaikki niiden liiketoiminta-alueet ja sisäiset yksiköt, mukaan lukien sisäiset valvontatoiminnot, ja jonka avulla voidaan kokonaisuudessaan havaita kaikkien riskialtistumien taloudellinen sisältö, mukaan lukien riskit, joita ART:ien liikkeeseenlaskija aiheuttaa itselleen ja varojen haltijoille, operatiiviset riskit ja varannosta johtuvat riskit.

73. Riskienhallintajärjestelmän olisi mahdollistettava se, että ART:ien liikkeeseenlaskija voi tehdä tietoon perustuvia päätöksiä kaikista riskeistä, joille se altistuu tai saattaa altistua, mukaan lukien asetuksen (EU) 2022/2554 (DORA)¹² mukaiset ICT-riskit ja 12 jakson mukaiset riskit. Riskienhallintajärjestelmän tulisi kattaa kaikki riskit, mukaan lukien todelliset riskit ja tulevat riskit, joille ART:ien liikkeeseenlaskija voi altistua. Riskejä tulisi arvioida alhaalta ylöspäin ja ylhäältä alaspäin liiketoiminta-alueiden ja sisäisten yksiköiden sisällä ja niiden välillä käyttäen johdonmukaista terminologiaa ja yhteensopivia menetelmiä koko ART:ien liikkeeseenlaskijan sisällä ja tarvittaessa konsolidoidulla tasolla. Riskienhallintajärjestelmän tulisi kattaa kaikki keskeiset riskit siten, että huomioidaan sekä taloudelliset että muut kuin taloudelliset riskit, kuten keskittymä- ja maineriskit sekä operatiiviset, tietotekniset, oikeudelliset, toimintaa koskevat ja ESG-riskit. Huomiota tulisi kiinnittää myös omaisuusreservistä aiheutuvaan luottorisktiin, markkinarisktiin, keskittymärisktiin ja likviditeettiriskiin.
74. ART:ien liikkeeseenlaskijan riskienhallintajärjestelmän tulisi sisältää käytännöt, menettelyt, riskirajat ja riskien valvontatoimet, joilla varmistetaan riittävä, oikea-aikainen ja jatkuva riskien havaitseminen, mittaaminen, arviointi, valvonta, hallinta, lieventäminen ja ilmoittaminen liiketoiminta-alueen ja sisäisten yksiköiden tasolla, liikkeeseenlaskijan tasolla ja mahdollisen konsernin tasolla.
75. ART:ien liikkeeseenlaskijan riskienhallintajärjestelmässä tulisi antaa yksityiskohtaiset ohjeet riskistrategioiden täytäntöönpanosta. Ohjeissa on tarvittaessa asetettava ja ylläpidettävä sisäisiä rajoja, jotka vastaavat liikkeeseenlaskijan riskinsietokykyä ja riskinottohalua ja jotka on suhteutettu sen harkittuun hoitoon, operatiiviseen häiriönsietokykyyn, taloudelliseen vahvuuteen, pääomapohjaan ja strategiaan tavoitteisiinsa. ART:ien liikkeeseenlaskijan riskiprofiili tulisi pitää vahvistetuissa rajoissa. Riskienhallintajärjestelmän avulla tulisi varmistaa, että mikäli riskirajojen ylityksiä tapahtuu, käytössä ovat määritellyt menettelyt, joiden avulla niistä ilmoitetaan ja niihin puututaan asianmukaisella seurantamenettelyllä.
76. Riskienhallintajärjestelmän tulisi olla riippumattoman sisäisen arvioinnin kohteena, esimerkiksi sisäisen tarkastuksen toiminnon suorittamana, ja sitä tulisi arvioida säännöllisesti uudelleen suhteessa ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinsietokykyyn ja riskinottohaluun.
77. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi perustaa säännöllinen ja avoin raportointijärjestelmä, jonka avulla ART:ien liikkeeseenlaskijan ylimmälle hallintoelimelle ja kaikille asianomaisille yksiköille voidaan toimittaa ajantasaisia, tarkkoja, ytimekkäitä, ymmärrettäviä ja tarkoituksenmukaisia raportteja ja jonka kautta ne voivat jakaa asianmukaista tietoa riskien tunnistamisesta, mittaamisesta tai arvioinnista, seurannasta ja hallinnasta. Raportointijärjestelmän tulee olla tarkasti määritelty ja dokumentoitu.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2554, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä: [Julkaisutoimisto \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022R2554)

78. Riskejä ja riskistrategiaa koskeva tehokas viestintä ja tietoisuus ovat ratkaisevia koko riskienhallintaprosessin kannalta, arviointi- ja päätöksentekomenettely mukaan luettuna, ja ne auttavat välttämään päätöksiä, jotka voivat tahattomasti lisätä riskiä. Tehokkaaseen riskiraportointiin sisältyvät riskistrategian ja riskejä koskevien merkityksellisten tietojen harkittu sisäinen tarkastelu ja niistä tiedottaminen sekä horisontaalisesti ART:ien liikkeeseenlaskijan yksiköiden välillä että vertikaalisen hallintoketjun päästä päähän.

12. Operatiivisten riskien hallinta ja operatiivinen häiriönsietokyky

79. ART:ien liikkeeseenlaskijalla tulisi olla asianmukainen operatiivisten riskien hallintajärjestelmä ja operatiivisen häiriönsietokyvyn järjestelmä. Tähän sisältyy tehokkaita toimintatapoja ja prosesseja, joilla

- a. tunnistetaan, arvioidaan, seurataan, raportoidaan ja vähennetään operatiivisia riskejä oikea-aikaisesti ja
- b. tunnistetaan uhkia ja mahdollisia häiriöitä ja suojaudutaan niiltä, reagoidaan ja sopeudutaan häiriötilanteisiin sekä palaudutaan ja opitaan niistä, jotta niiden vaikutus kriittisten tai tärkeiden toimintojen toteuttamiseen olisi mahdollisimman vähäinen¹³.

80. ART:ien liikkeeseenlaskijan ylimmän hallintoelimen tulisi osana riskienhallintajärjestelmää hyväksyä operatiivisen riskin ja operatiivisen häiriönsietokyvyn hallintaa koskevat strategiat, toimintaperiaatteet ja prosessit, mukaan lukien riskinottohalu operatiivisen riskin kehystä varten ja kriittisten tai tärkeiden toimintojen häiriöiden riskinsietokyky¹⁴. Näitä strategioita, toimintaperiaatteita ja prosesseja tulisi arvioida ja päivittää tarpeen mukaan säännöllisin väliajoin.

81. Ylin hallintoelin varmistaa, että nämä toimintaperiaatteet ja prosessit pannaan tehokkaasti täytäntöön, että ne sisällytetään täysimääräisesti ART:ien liikkeeseenlaskijan yleiseen riskienhallintajärjestelmään, mukaan lukien ulkopuolisten yhteisöjen käyttöön liittyvät riskit, ja että niistä tiedotetaan tehokkaasti asianomaiselle henkilöstölle.

82. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi selkeästi osoittaa operatiivisten riskien ja operatiivisen häiriönsietokyvyn arviointi- ja hallintajärjestelmän vastuualueet.

83. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi tunnistaa altistumat operatiivisille riskeille, seurata asiaankuuluvia operatiivisia riskejä koskevia tietoja, mukaan lukien olennaiset tappiotiedot, ja tehdä skenaarioanalyysi.

¹³ Baselin pankkivalvontakomitean operatiivisen häiriönsietokyvyn periaatteet, maaliskuu 2021, <https://www.bis.org/bcbs/publ/d516.pdf>

¹⁴ Häiriönsieto on minkä tahansa tyyppisen operatiivisen riskin aiheuttaman häiriön taso, jonka liikkeeseenlaskija on valmis hyväksymään, kun otetaan huomioon useita vakavia mutta mahdollisia skenaarioita.

84. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi määritellä kriittiset toimintonsa operatiivisen häiriönsietokyvyn lähestymistavan mukaisesti ja kartoittaa ihmiset, teknologia, prosessit, tiedot, tilat, kolmannet osapuolet, mukaan lukien konsernin sisäiset yksiköt, sekä niiden väliset yhteydet ja riippuvuussuhteet, jotka ovat välttämättömiä kriittisten tai tärkeiden toimintojen toteuttamiseksi tavanomaisessa liiketoimintatilanteessa ja häiriötilanteissa.
85. Operatiivisen riskin ja operatiivisen häiriönsietokyvyn hallintajärjestelmää tulisi tarkastella säännöllisesti sellaisten sisäisten tai ulkoisten tarkastajien toimesta, joilla on tällaisten tarkastusten tekemiseen tarvittava tietämys. Operatiivisen riskinhallinnan ja operatiivisen häiriönsietokyvyn järjestelmän tulisi olla rakenteeltaan sellainen, että sillä on riittävät ja asianmukaiset henkilö- ja tekniset resurssit. ART:ien liikkeeseenlaskijan operatiivisen riskin arviointijärjestelmä ja operatiivisen häiriönsietokyvyn järjestelmä on integroitava kokonaan liikkeeseenlaskijan riskienhallintajärjestelmään.
86. Käyttöön tulisi ottaa järjestelmä, jolla raportoidaan ylimmälle hallintoelimelle ja joka mahdollistaa riittävät operatiivista riskiä ja operatiivista häiriönsietokykyä koskevat raportit ART:ien liikkeeseenlaskijan oleellisista toiminnoista. ART:ien liikkeeseenlaskijalla tulisi olla käytössään menettelyt, joiden avulla voidaan tarvittaessa toteuttaa viipymättä asianmukaiset toimet.
87. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi tunnistaa ja arvioida toimintaansa, prosesseihinsa ja järjestelmiinsä luontaisesti liittyvät operatiiviset riskit varmistaakseen, että nämä riskit ymmärretään hyvin.
88. Kun otetaan huomioon suhteellisuusperiaatteen soveltamista koskeva I osasto, ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi yksilöidä, analysoida ja mitata erilaisia skenaarioita, mukaan lukien pienen todennäköisyyden ja suuren vakavuuden tapahtumat, joista osa voi johtaa vakaviin operatiivisen riskin aiheuttamiin tappioihin. Skenaarioanalyysin syöttötietoina käytetään tarvittaessa asiaankuuluvia sisäisiä ja ulkoisia tappiotietoja, itsearvioinneista saatuja tietoja, asiantuntijalausuntoja, sisäisen valvonnan kehystä, ennakoivia mittareita, perussyiden analyysijä ja prosessikehystä. Skenaarioanalyysiprosessia tulisi käyttää mahdollisten tapahtumien erilaisten seurausten kehittämiseen, mukaan lukien riskinhallintatarkoituksiin tehtävät vaikutustenarvioinnit ja aiempiin tietoihin tai nykyisiin riskinarviointeihin perustuvat muut välineet.
89. I osaston mukaisesti ART:ien liikkeeseenlaskijat voivat käyttää kvalitatiivisia riskinarviointimenetelmiä, kun taas merkittävien ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi soveltaa edistyneempää menetelmää ja käyttää sisäisiä ja ulkoisia tappiotietoja skenaarioanalyysissä, jos tiedot ovat saatavissa.

12.1 Uuden tuotteen, järjestelmän ja prosessin hyväksyntä

90. ART:ien liikkeeseenlaskijalla tulisi olla toimintaperiaatteet ja menettelyt uusien tuotteiden, prosessien ja järjestelmien arviointia ja hyväksymistä varten, mukaan lukien ART:ien liikkeeseenlaskut ja niihin liittyvät prosessit ja järjestelmät.
91. Hyväksyntäprosessissa tulisi ottaa huomioon kaikki riskit, myös oikeudelliset ja ICT-riskit, uusien tuotteiden markkinoille saattamisessa ja uusien prosessien ja järjestelmien täytäntöönpanossa, ja siihen tulisi sisällyttää ihmisiin, prosesseihin, järjestelmiin ja ulkoisiin tapahtumiin liittyvät riskit.
92. Hyväksymisprosessissa tulisi myös ottaa huomioon vaikutukset kriittisten tai tärkeiden toimintojen toteuttamiseen ja niiden keskinäisiin yhteyksiin ja riippuvuussuhteisiin sekä muutokset ART:ien liikkeeseenlaskijoiden operatiiviseen riskiprofiiliin, mukaan lukien muutokset olemassa oleviin tuotteisiin tai toimintoihin liittyviin riskeihin, tarvittavaan sisäiseen valvontaan, riskinhallintaprosesseihin ja riskien vähentämiseen.
93. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi varmistaa, että uusiin tuotteisiin, järjestelmiin ja prosesseihin liittyvien riskien kehitystä arvioidaan tuotteen, toiminnan tai palvelujen koko elinkaaren ajan.
94. ART:ien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla V osaston mukainen vahva sisäinen valvontajärjestelmä myös uusien tuotteiden, prosessien ja järjestelmien osalta, jotta voidaan varmistaa, että ART:ien liikkeeseenlaskijan toiminta on tehokasta ja vaikuttavaa ja että se turvaa omaisuusreservinsä, tuottaa luotettavaa tietoa ja noudattaa sovellettavaa lainsäädäntöä ja asetuksia.

12.2 ICT-riskinhallinta

95. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi laatia ICT-riskien hallintajärjestelmä asetuksessa (EU) 2022/2554 määritettyjen vaatimusten mukaisesti. ART:ien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla käytössä sisäinen hallinto- ja valvontajärjestelmä, jolla varmistetaan ICT-riskien tehokas ja järkevä hallinnointi korkeaa digitaalisen häiriönsietokyvyn tasoa varten.¹⁵

12.3 Ulkopuolisten yhteisöjen kanssa tehtävät järjestelyt, jotka koskevat omaisuusreservin hoitoa, omaisuusreservin sijoittamista, omaisuusreservin säilyttämistä tai omaisuusreferenssitokenien luovuttamista yleisölle

96. Sellaisen ART:ien liikkeeseenlaskijan ylimmän hallintoelimen, jolla on järjestelyjä ulkopuolisten yhteisöjen kanssa omaisuusreservin hoitamiseksi, omaisuusreservin sijoittamiseksi, omaisuusreservin säilyttämiseksi tai soveltuvin osin omaisuusreferenssitokenien

¹⁵ Ks. asetus (EU) 2022/2554, EUVL L 333, 27.12.2022, s. 1–79.

luovuttamiseksi yleisölle tai joka suunnittelee tällaisten järjestelyjen tekemistä, tulisi hyväksyä, tarkistaa ja päivittää säännöllisesti toimintaperiaatevaatimukset, jotka koskevat operatiivista riippuvuutta näistä ulkopuolisista yhteisöistä, ja varmistaa, että ne pannaan täytäntöön yksilöllisellä tasolla ja mahdollisen konsernin tasolla.

97. Näissä toimintaperiaatteissa tulisi määrittää ulkopuolisten yhteisöjen kanssa tehtyjen järjestelyiden elinkaaren päävaiheet sekä ulkoistamiseen liittyvät periaatteet, vastuut ja prosessit. Toimintaperiaatteiden tulisi kattaa vähintään seuraavat seikat:

- a. ylimmän hallintoelimen velvollisuudet ja tarvittaessa sen osallistuminen päätöksentekoon
- b. liiketoiminta-alueiden, sisäisen valvontatoiminnon ja muiden henkilöiden osallistuminen näihin järjestelyihin
- c. ulkopuolisten yhteisöjen kanssa tehtävien järjestelyjen suunnittelu ja organisointi, mukaan lukien ulkopuolisten yhteisöjen käyttöä koskevien liiketoimintavaatimusten määrittely
- d. riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta 11 jakson mukaisesti
- e. mahdollisia kolmansia osapuolia koskevat due diligence -tarkastukset
- f. toimintaperiaatteet ja menettelyt eturistiriitojen tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi, hallitsemiseksi ja niistä ilmoittamiseksi asetuksen (EU) 2023/1114 32 artiklan mukaisesti
- g. liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelu ja irtautumisstrategiat, joilla varmistetaan ART:ien liikkeeseenlaskijan operatiivinen häiriönsietokyky, jos ulkopuolisessa yhteisössä ilmenee vika tai häiriö, joka vaikuttaa kriittisten toimintojen tarjoamiseen. ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan jatkuvuutta ja irtautumista koskevilla suunnitelmissa tulisi arvioida sen kriittisissä toiminnoissa käyttämän ulkopuolisen yhteisön korvattavuutta ja muita toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, jotka voivat parantaa operatiivista häiriönsietokykyä, kuten toimintakyvyn palauttaminen liikkeeseenlaskijan sisällä, jos ulkopuolisessa yhteisössä tapahtuu käyttökeskeytys
- h. uusien järjestelyiden hyväksymisprosessi
- i. näiden järjestelyjen täytäntöönpano, seuranta ja hallinnointi, mukaan lukien ulkopuolisten yhteisöjen toiminnan jatkuva arviointi sen varmistamiseksi, että suhde pysyy ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinottohalun ja kriittisten toimintojen ja ydinliiketoiminta-alueiden häiriönsietokyvyn rajoissa
- j. menettelyt, joilla ulkopuoliset yhteisöt ilmoittavat järjestelyyn tehtävistä muutoksista ja joilla reagoidaan muutoksiin

- k. oikeudellisten ja sääntelyvaatimusten noudattamisen riippumaton arviointi ja tarkastus
 - l. ulkopuolisten yhteisöjen kanssa tehtyjen järjestelyjen uusimisprosessit
 - m. dokumentointi ja kirjanpito ja
 - n. irtautumisstrategiat ja keskeyttämisprosessit, ja jos irtautumista pidetään mahdollisena, jokaisen ulkopuolisen yhteisön kanssa tehtävän järjestelyn yhteydessä on laadittava lisäksi dokumentoitu irtautumisstrategia, jossa huomioidaan mahdolliset palvelukatkokset ja sopimuksen äkillinen päättyminen.
98. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi arvioida ulkopuolisten yhteisöjen kanssa tehtävien järjestelyjen mahdolliset vaikutukset operatiiviseen riskiinsä ja operatiiviseen häiriönsietokykyynsä 12 jakson mukaisesti ja ottaa arvioinnin tulokset huomioon päättäessään, tulisiko ulkopuolisen yhteisön suorittaa jokin toiminto, ja toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet tarpeettomien operatiivisten lisäriskien välttämiseksi ennen tällaisten järjestelyjen tekemistä.
99. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi ottaa riskinarvioinnissa huomioon myös ehdotetun järjestelyn odotettavissa olevat hyödyt ja kustannukset, mukaan luettuna sellaisten riskien punnitseminen, joita voidaan vähentää tai hallita paremmin, suhteessa riskeihin, joita voi syntyä ehdotetun järjestelyn seurauksena, ottaen huomioon ainakin toimenpiteet, joita ART:ien liikkeeseenlaskija ja palveluntarjoaja ovat toteuttaneet kyseisten riskien hallitsemiseksi ja lieventämiseksi.
100. Suorittaessaan riskinarviointia ennen tukeutumista ulkopuoliseen yhteisöön ja ulkopuolisen yhteisön toiminnan jatkuvan seurannan aikana ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi vähintään
- a. määrittää ja luokitella oleelliset toimet sekä niihin liittyvät tiedot ja järjestelmät arkaluonteisuuden, kriittisyyden ja vaadittujen turvatoimien mukaan
 - b. tehdä perusteellinen riskinarviointi toiminnoille sekä niihin liittyville tiedoille ja järjestelmille, joiden suhteen järjestelyä harkitaan, ja huomioida mahdolliset riskit ja etenkin operatiiviset riskit, mukaan lukien alihankintaan liittyvät riskit, oikeudelliset riskit, ICT-riskit, vaatimustenmukaisuuteen liittyvät riskit ja maineriskit, sekä valvontaan liittyvät rajoitteet maissa, joissa palvelut toteutetaan tai joissa niitä voidaan tarjota
 - c. tarkastella maantieteellisiä riippuvuuksia ja niihin liittyvien riskien hallintaa. Nämä riskit voivat liittyä taloudelliseen, rahoitukselliseen, poliittiseen, oikeudelliseen ja sääntely-ympäristöön sillä lainkäyttöalueella, jolla kyseinen palvelu tarjotaan.

101. Ennen kuin ulkopuolisen yhteisön kanssa tehdään järjestely, tulisi ottaa huomioon riskit, mukaan lukien operatiiviset riskit ja vastapuoliriski ja ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi valinta- ja arviointiprosessissaan varmistaa, että ulkopuolinen yhteisö on sopiva.
102. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi varmistaa, että ulkopuolisella yhteisöllä on tarvittava maine sekä soveltuva ja riittävä pätevyys, asiantuntemus, valmiudet, resurssit (esim. henkilö-, IT- ja rahoitusresurssit), organisaatorakenne sekä tarvittaessa toimilupa, toimiluvat tai rekisteröinti, jotka vaaditaan toiminnon luotettavaan ja ammattitaitoiseen tarjoamiseen sekä velvoitteiden täyttämiseen sopimusluonnoksen voimassaolon aikana.
103. Ulkopuolisen yhteisön huolellisuusvelvollisuuden tarkastuksessa (due diligence - tarkastuksessa) tulisi huomioida esimerkiksi seuraavat seikat:
- a. liiketoimintamalli, liiketoiminnan luonne, laajuus ja monimutkaisuus, taloudellinen tilanne, omistus ja ryhmän rakenne
 - b. pitkäaikaiset suhteet sellaisiin ulkopuolisiin yhteisöihin, jotka on jo arvioitu ja jotka tarjoavat palveluita ART:ien liikkeeseenlaskijalle
 - c. palvelun ja palveluntarjoajan korvattavuuden taso, mukaan luettuna kyky irtautua kolmannen osapuolen kanssa tehdystä järjestelystä ja joko siirtyä toiseen palveluntarjoajaan tai tuoda kriittinen palvelu takaisin yrityksen sisälle, tai tällaisen korvaamisen mahdollinen vaikutus ART:ien liikkeeseenlaskijan kriittisiin toimintoihin
 - d. valvovatko toimivaltaiset viranomaiset ulkopuolisen yhteisön toimintaa.
104. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi varmistaa asianmukaisilla toimilla, että ulkopuoliset yhteisöt toimivat liikkeeseenlaskijan arvojen ja menettelytapahjeiden mukaisesti.
105. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi aina varmistaa, että ulkopuolinen yhteisö, jota ne käyttävät ART:ien luovuttamiseen yleisölle, noudattaa menettelyjä, joilla varmistetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseen liittyvien velvoitteiden noudattaminen direktiivin (EU) 2015/849 mukaisesti ja soveltuvin osin varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annetun asetuksen (EU) 2023/1113 mukaisesti. Ulkopuolisen yhteisön tulisi varmistaa sisäisissä valvontajärjestelmissään, että direktiivin (EU) 2015/849 ja soveltuvin osin varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annetun asetuksen (EU) 2023/1113 mukaisia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyviä velvoitteita noudatetaan jatkuvasti.

13. Sisäisen valvonnan toiminnot

106. Sisäisen valvonnan toimintojen tulee sisältää tehokas ja pysyvä sisäisten säännösten noudattamista valvova toiminto ja, jos se on asianmukaista ja oikeasuhteista ottaen huomioon I osastossa luetellut kriteerit, riskienhallintatoiminto ja sisäisen tarkastuksen toiminto. Jos ART:ien liikkeeseenlaskijat eivät perusta ja ylläpidä riskienhallintatoimintoa ja sisäisen tarkastuksen toimintoa, niiden on voitava pyynnöstä osoittaa, että sisäisen valvonnan järjestelmää varten hyväksytyillä ja täytäntöön pannuilla käytännöillä ja menettelyillä saavutetaan tehokkaasti sama tulos kuin tässä V osastossa annetuilla ohjeilla.
107. ART:ien liikkeeseenlaskijoita kannustetaan perustamaan sisäisiä riskienhallintatoimintoja ja sisäisen tarkastuksen toimintoja. Jos ART:ien liikkeeseenlaskija ei ole perustanut sisäistä riskienhallintatoimintoa tai sisäisen tarkastuksen toimintoa, näissä ohjeissa esitetyt vastuut näistä toiminnoista kuuluvat ylimmälle hallintoelimelle, joka voi delegoida operatiiviset tehtävät sisäisesti tai ulkopuoliselle yhteisölle esimerkiksi ulkoistamisjärjestelyjen muodossa¹⁶.

13.1 Sisäisten valvontatoimintojen päälliköt

108. Sisäisten valvontatoimintojen päälliköiden tehtävät tulisi perustaa sopivalle hierarkian tasolle, joka tarjoaa sisäisen valvontatoiminnon päällikölle asianmukaisen toimivallan ja painoarvon velvollisuuksiensa suorittamiseen. Säännösten noudattamista valvovan toiminnon ja mahdollisten riskienhallintatoiminnon ja sisäisen tarkastuksen toiminnon päälliköiden tulisi toimia suoraan ylimmän hallintoelimen alaisuudessa ja olla sille tilintekovelvollisia. Ylimmän hallintoelimen tulisi myös arvioida päälliköiden suoriutumista.
109. Tarvittaessa sisäisten valvontatoimintojen päälliköillä tulisi olla suora yhteys valvontatehtäväänsä hoitavaan ylimpään hallintoelimeen tuodakseen esiin ongelmia ja varoittaakseen tarvittaessa valvontatehtäväänsä hoitavaa ylintä hallintoelintä, mikäli jotkin tapahtumat vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa ART:ien liikkeeseenlaskijaan. Tämän ei tulisi estää sisäisten valvontatoimintojen päälliköitä raportoimasta myös säännönmukaisten raportointisuhteiden kautta.
110. ART:ien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla käytössään dokumentoidut menettelyt sisäisen valvontatoiminnon päällikön nimittämiseksi ja tämän velvollisuuksien peruuttamiseksi. Sisäisten valvontatoimintojen päälliköitä ei missään tapauksessa saa erottaa ilman valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen ennakkohyväksyntää, jos sellainen on olemassa.

¹⁶ Vaatimusten noudattamista koskevien operatiivisten tehtävien ulkoistaminen voi edelleen olla mahdollista.

13.2 Sisäisten valvontatoimintojen riippumattomuus

111. Sisäisiä valvontatoimintoja voidaan pitää riippumattomina, jos ne täyttävät seuraavat edellytykset:
- a. niiden henkilöstö ei suorita mitään operatiivisia tehtäviä, joita sisäisten valvontatoimintojen on määrä seurata ja valvoa, ellei voida osoittaa, että ottaen huomioon I osastossa luetellut kriteerit suhteellisuusperiaatteen soveltamiseksi sisäiset valvontatoiminnot toimivat edelleen tehokkaasti. Siinä tapauksessa ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi arvioida, ovatko niiden sisäiset valvontatoiminnot vaarantuneet
 - b. tarvittaessa valvontatoiminnot erotetaan organisaatiossa toimista, joiden seuraaminen ja valvonta on annettu niiden tehtäväksi
 - c. sisäisten valvontatoimintojen henkilöstön palkkaus ei saa olla sidoksissa niiden toimintojen tulokseen, joita sisäinen valvonta seuraa ja valvoo, eikä sen yleensäkään pidä olla omiaan heikentämään henkilöstön objektiivisuutta¹⁷.

13.3 Sisäisten valvontatoimintojen resurssit

112. Sisäisillä valvontatoiminnoilla tulee olla riittävät resurssit. Ottaen huomioon I osastossa määritelty suhteellisuusperiaate niillä tulisi olla riittävän suuri pätevä henkilöstö, jolla on tarvittavat taidot, tietämys ja kokemus. Henkilöstön on ylläpidettävä pätevyyttään jatkuvasti, ja sille on annettava tarvittaessa koulutusta.
113. Sisäisten valvontatoimintojen käytettävissä on oltava asianmukaiset ICT-järjestelmät ja -tuki, ja niillä on oltava pääsy kaikkiin valvontatehtävien hoitamiseen tarvittaviin sisäisiin ja ulkoisiin tietoihin. Niillä tulee olla pääsy kaikkeen tarvittavaan tietoon, joka koskee kaikkia liiketoiminta-alueita ja keskeisiä riskejä kantavia tytäryrityksiä, erityisesti niitä, jotka saattavat aiheuttaa ART:ien liikkeeseenlaskijalle olennaisia riskejä.

14. Riskienhallintatoiminto

114. Mikäli riskienhallintatoiminto on perustettu, sen tulisi kattaa koko ART:ien liikkeeseenlaskija. Riskienhallintatoiminnolla tulisi olla riittävä toimivalta, painoarvo ja resurssit I osastossa luetellut suhteellisuusperiaatteen mukaiset kriteerit huomioon ottaen, jotta se voi panna täytäntöön riskienhallintakäytäntöjä ja riskienhallintajärjestelmän 11 jaksossa kuvatulla tavalla.

¹⁷ Ks. myös EPV:n ohjeet moitteettomista palkitsemisjärjestelmistä, saatavilla osoitteessa <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

115. Riskienhallintatoiminnolla tulisi olla tarvittaessa suora yhteys valvontatehtäväänsä hoitavaan ylimpään hallintoelimeen, jos sellainen on perustettu.
116. Riskienhallintatoiminnolla tulisi olla pääsy kaikkiin liiketoiminta-alueisiin ja muihin sisäisiin yksiköihin, joista voi aiheutua riskejä.
117. Riskienhallintatoiminnon henkilöstöllä tulisi olla riittävät tiedot, taidot ja asiantuntemus riskienhallintatekniikoista ja -menettelyistä sekä markkinoista ja tuotteista, ja sen tulee saada säännöllistä koulutusta.
118. Riskienhallintatoiminnolla tulisi olla ART:ien liikkeeseenlaskijan organisaatiossa keskeinen asema, ja sillä on oltava sellainen rakenne, että se voi panna riskienhallintaperiaatteita täytäntöön ja valvoa riskienhallintajärjestelmää. Riskienhallintatoiminnon keskeisenä tehtävänä on varmistaa, että ART:ien liikkeeseenlaskijalla on käytössä tehokkaat riskienhallintaprosessit. Riskienhallintatoiminnon tulisi olla aktiivisesti osallisena kaikissa olennaisissa riskienhallintapäätöksissä. Mahdollisen konsernin tapauksessa unionissa emoyrityksenä toimivan yrityksen riskienhallintatoiminnon tulisi voida antaa konserninlaajuinen kokonaisvaltainen näkemys kaikista riskeistä ja varmistaa, että riskistrategiaa noudatetaan.
119. Riskienhallintatoiminnon tulisi tarjota riippumattomasti asiaankuuluvia tietoja, analyyseja ja asiantuntija-arvioita vastuista ja annettava neuvoja, jotka koskevat liiketoiminta-alueiden tai sisäisten yksiköiden ehdotuksia ja riskejä koskevia päätöksiä, sekä ilmoitettava ylimmälle hallintoelimelle, vastaavatko ne ART:ien liikkeeseenlaskijan riskiprofiilia. Riskienhallintatoiminto voi suositella parannuksia riskienhallintajärjestelmään ja esittää toimenpiteitä riskienhallinnan käytäntöjä, menettelyjä ja riskirajoja koskevien rikkomusten korjaamiseksi.

14.1 Riskienhallintatoiminnon riskistrategiaan ja päätöksentekoon liittyvät tehtävät

120. Riskienhallintatoiminnon on päätöksentekomenettelyihin osallistumalla varmistettava, että riskeihin liittyvät näkökohdat otetaan asianmukaisesti huomioon päätöksissä. Vastuun tehdyistä päätöksistä tulee kuitenkin säilyä liiketoimintayksiköillä ja sisäisillä yksiköillä sekä viime kädessä ylimmällä hallintoelimellä.

14.2 Riskienhallintatoiminnon olennaisiin muutoksiin liittyvät tehtävät

121. Ennen kuin tuotteiden, prosessien tai järjestelmien olennaisiin muutoksiin tai poikkeuksellisiin liiketoimiin liittyviä päätöksiä tehdään, riskienhallintatoiminnon tulisi osallistua kyseisistä muutoksista ART:ien liikkeeseenlaskijalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin. Sen tulisi raportoida havainnoistaan suoraan ylimmälle hallintoelimelle ennen päätöksen tekemistä.

122. Riskienhallintatoiminnon tulisi arvioida, miten tunnistetut riskit voivat vaikuttaa ART:ien liikkeeseenlaskijan kykyyn hallita riskiprofiiliaan ja omaisuusreserviin liittyviä riskejä.

14.3 Riskienhallintatoiminnon riskien tunnistamista, mittaamista, arvioimista, hallitsemista, lieventämistä, valvomista ja raportointia koskevat tehtävät

123. Riskienhallintatoiminnon tulisi varmistaa asianmukaisen riskienhallintajärjestelmän täytäntöönpano ja että kaikki riskit tunnistetaan, arvioidaan ja mitataan ja että niitä valvotaan ja hallitaan ja niistä raportoidaan ART:ien liikkeeseenlaskijan asianmukaisissa yksiköissä.
124. Riskienhallintatoiminnon tulisi varmistaa, etteivät tunnistaminen ja arviointi perustu ainoastaan kvantitatiivisiin tietoihin tai mallien tuotoksiin, vaan että myös kvalitatiiviset lähestymistavat otetaan huomioon. Riskienhallintatoiminnon tulisi välittää ylimmälle hallintoelimelle tietoa riskien kvantifiointivälineissä ja -menetelmissä käytetyistä oletuksista ja mahdollisista puutteista, mukaan lukien mallit ja analyysit.
125. Riskienhallintatoiminnon tulisi varmistaa, että lähipiiri liiketoimet arvioidaan ja että niiden ART:ien liikkeeseenlaskijalle aiheuttamat riskit tunnistetaan ja arvioidaan asiaankuuluvasti.
126. Riskienhallintatoiminnon tulisi varmistaa, että liiketoimintayksiköt tai sisäiset yksilöt valvovat kaikkia tunnistettuja riskejä tehokkaasti.
127. Riskienhallintatoiminnon tulisi seurata säännöllisesti ART:ien liikkeeseenlaskijan tosiasiallista riskiprofiilia ja verrata sitä strategiaan tavoitteisiin ja riskinottohaluun sekä raportoida tuloksista, jotta johtotehtäväänsä hoitava ylin hallintoelin kykenisi tekemään päätöksiä ja valvontatehtäväänsä hoitava ylin hallintoelin valvomaan niitä.
128. Riskienhallintatoiminnon tulisi analysoida kehityssuuntauksia ja tunnistettava olosuhteiden ja toimintaedellytysten muutoksista aiheutuvat uudet tai kehittymässä olevat riskit ja riskien kasvut. Sen tulisi myös säännöllisesti tarkastella toteutuneita riskejä vertaamalla niitä aikaisempiin arvioihin (ns. toteumatestien avulla) riskienarviointiprosessin ja riskienhallintaprosessin tarkkuuden ja tehokkuuden arvioimiseksi ja parantamiseksi.
129. Riskienhallintatoiminnon tulisi arvioida tapoja, joilla tunnistettuja riskejä voidaan lieventää. Ylimmälle hallintoelimelle tehtävän riskiraportoinnin tulisi sisältää ehdotuksia asianmukaisista toimista riskien lieventämiseksi.

14.4 Riskienhallintatoiminnon riskinottohaluun ja riskirajoihin liittyvät tehtävät

130. Riskienhallintatoiminnon tulisi arvioida riippumattomasti riskinottohalun tai riskirajojen ylityksiä. Riskienhallintatoiminnon tulisi välittää asianosaisille liiketoimintayksiköille, isäisille yksiköille ja ylimmälle hallintoelimelle tietoa sekä antaa suosituksia mahdollisista korjaavista toimenpiteistä. Riskienhallintatoiminnon tulisi raportoida suoraan valvontatehtäväänsä hoitavalle ylimmälle hallintoelimelle, kun riskirajan ylitys on olennainen, tämän kuitenkin rajoittamatta riskienhallintatoiminnon raportointia muille sisäisille toiminnoille.
131. Riskienhallintatoiminnon keskeisenä tehtävänä on varmistaa, että sen suositusten perusteella tehdään päätökset asianmukaisella hallintotasolla, että niitä noudatetaan asianomaisissa liiketoimintayksiköissä ja että niistä raportoidaan asianmukaisesti ylimmälle hallintoelimelle ja mahdolliselle riskikomitealle.

14.5 Riskienhallintatoiminnon päällikkö

132. Mahdollinen riskienhallintatoiminnon päällikkö vastaa kattavien ja ymmärrettävien riskejä koskevien tietojen tarjoamisesta ja ylimmän hallintoelimen neuvonnasta siten, että kyseinen elin saa käsityksen ART:ien liikkeeseenlaskijan kokonaisriskiprofiilista. Jos riippumatonta toimintoa ei ole perustettu, riskienhallintatoiminnon päällikön vastuut ovat työntekijöillä, jotka vastaavat riskienhallintamenettelyistä, tai suoraan ylimmän hallintoelimen jäsenillä.
133. Riskienhallintatoiminnon päälliköllä tulisi olla riittävä asiantuntemus, riippumattomuus ja virkaikeä voidakseen kyseenalaistaa ART:ien liikkeeseenlaskijan riskialtistukseen vaikuttavat päätökset. Mikäli riskienhallintatoiminnon päällikkö ei ole ylimmän hallintoelimen jäsen, ART:ien liikkeeseenlaskijan tulee nimetä riippumaton riskienhallintatoiminnon päällikkö, jolla ei ole muihin toimintoihin kuuluvia tehtäviä ja joka raportoi suoraan ylimmälle hallintoelimelle, ottaen huomioon I osastossa määritelty suhteellisuusperiaate. Mikäli ei ole suhteellisuusperiaatteen mukaista nimetä henkilöä, joka olisi vastuussa ainoastaan riskienhallintatoiminnon päällikön tehtävistä, kun otetaan huomioon I osastossa määritelty suhteellisuusperiaate, tämä toiminto voidaan yhdistää säännösten noudattamista valvovan toiminnon päällikön kanssa tai sitä voi hoitaa toinen johtavassa asemassa oleva henkilö, mikäli suoritettavien tehtävien välillä ei synny eturistiriitoja. Joka tapauksessa kyseisellä henkilöllä tulee olla riittävä toimivalta, painoarvo ja riippumattomuus (esim. lakiosaston päällikkö).
134. Riskienhallintatoiminnon päällikön tulisi kyetä kyseenalaistamaan liikkeeseenlaskijan johdon ja ylimmän hallintoelimen päätökset, ja vastalauseiden perusteet tulee dokumentoida muodollisesti. Jos ART:ien liikkeeseenlaskija haluaa myöntää riskienhallintatoiminnon päällikölle veto-oikeuden päätöksiin (esim. luotto- tai investointipäätöksiin tai rajojen asettamista koskeviin päätöksiin), jotka tehdään ylimmän hallintoelimen alapuolisilla tasoilla, sen tulisi määritellä kyseisen veto-oikeuden soveltamisala, eskalointi- tai valitusmenettelyt ja se, kuinka ylin hallintoelin on asiassa osallisena.

135. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi luoda vahvistetut menettelyt sellaisten päätösten tekemiselle, joista riskienhallintatoiminnon päällikkö on antanut kielteisen lausunnon. Valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi pystyä vaihtamaan näkemyksiä suoraan riskienhallintatoiminnon päällikön kanssa keskeisistä riskikysymyksistä, kuten tapahtumista, jotka voivat olla ristiriidassa ART:ien liikkeeseenlaskijan riskistrategian ja riskinottohalun kanssa, ja riskienhallintatoiminnon päällikön tulisi pystyä raportoimaan olennaisista huolenaiheista suoraan johtotehtäväänsä hoitavalle ylimmälle hallintoelimelle.

15. Säännösten noudattamista valvova toiminto

136. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi perustaa pysyvä ja tehokas säännösten noudattamista valvova toiminto, joka hallinnoi säännösten noudattamista koskevaa riskiä. Liikkeeseenlaskijoiden tulisi nimittää tästä toiminnosta koko yhteisössä vastaava henkilö (säännösten noudattamista valvova päällikkö).

137. Säännösten noudattamista valvovan päällikön tehtävät voidaan ottaen huomioon I osastossa määritelty suhteellisuusperiaate yhdistää riskienhallintatoiminnon päällikön tehtäviin tai, jos ei ole oikeasuhteista nimittää henkilöä vain tähän toimintoon, tehtävistä voi vastata muu johtavassa asemassa oleva henkilö (esim. lakiosaston päällikkö) edellyttäen, että suoritettavien tehtävien välillä ei ole eturistiriitaa.

138. Säännösten noudattamista valvovan toiminnon henkilöstöllä tulisi olla riittävät tiedot, taidot ja asiantuntemus säännösten noudattamisesta ja niihin liittyvistä menettelyistä, ja sen tulee saada säännöllistä koulutusta.

139. Valvontatehtäväänsä hoitavan ylimmän hallintoelimen tulisi valvoa asianmukaisesti dokumentoitujen säännösten noudattamiskäytäntöjen täytäntöönpanoa, ja käytännöistä tulee tiedottaa koko henkilöstölle. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi luoda prosessi, jonka avulla arvioidaan säännöllisesti muutoksia sen toimiin sovellettavissa laeissa ja säännöksissä.

140. Säännösten noudattamista valvovan toiminnon tulisi neuvoa ylintä hallintoelintä niissä toimenpiteissä, joilla varmistetaan sovellettavien lakien, asetusten, määräysten ja standardien noudattaminen, ja sen tulisi arvioida mahdollisten lainsäädännön tai sääntely-ympäristön muutosten vaikutusta ART:ien liikkeeseenlaskijan toimiin ja säännösten noudattamista koskevaan kehukseen.

141. Säännösten noudattamista valvovan toiminnon tulisi varmistaa, että säännösten noudattamista koskeva valvonta tapahtuu järjestelmällisen ja asianmukaisesti määritellyn säännösten noudattamista koskevan valvontaohjelman mukaisesti ja että säännösten noudattamisen periaatteita noudatetaan. Säännösten noudattamista valvovan toiminnon tulisi raportoida ylimmälle hallintoelimelle ja tarpeen mukaan vaihtaa näkemyksiä riskienhallintatoiminnon kanssa ART:ien liikkeeseenlaskijan säännösten noudattamista koskevista riskeistä ja niiden hallinnasta. Säännösten noudattamista valvovan toiminnon ja riskienhallintatoiminnon tulisi tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tarvittaessa tietoja omien

tehtäviensä suorittamiseksi. Ylimmän hallintoelimen ja riskienhallintatoiminnon tulisi ottaa säännösten noudattamista valvovan toiminnon havainnot huomioon päätöksenteossa.

142. ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi ryhtyä asianmukaisiin toimiin sellaista sisäistä tai ulkoista toimintaa vastaan, joka voisi helpottaa tai mahdollistaa petoksia tai talousrikoksia sekä kurinpitovikkomuksia (esim. sisäisten menettelyjen rikkominen tai rajojen ylitykset).

16. Sisäisen tarkastuksen toiminto

143. Mahdollisen sisäisen tarkastuksen toiminnon tulee olla riippumaton, ja sillä tulee olla riittävä toimivalta, painoarvo ja resurssit. Erityisesti ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi varmistaa, että sisäisen tarkastuksen toiminnon henkilöstön jäsenten pätevyys ja sisäisen tarkastuksen toiminnon resurssit, varsinkin sen tarkastusvälineet ja riskianalyysimenetelmät, vastaavat ART:ien liikkeeseenlaskijan kokoa ja sijaintipaikkoja sekä ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoimintamalliin, toimintaan, riskikulttuuriin ja riskinottohaluun liittyvien riskien luonnetta, laajuutta ja monimuotoisuutta.

144. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulee olla tarkastetuista toimista riippumaton. Sisäisen tarkastuksen toimintoa ei siten tule yhdistää mihinkään toiseen toimintoon.

145. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulisi riskinoton määrään suhteutettua lähestymistapaa noudattaen arvioida riippumattomasti ART:ien liikkeeseenlaskijan kaikkien toimien ja yksiköiden, myös ulkopuolisten yhteisöjen käytön, osalta, miten ne noudattavat ART:ien liikkeeseenlaskijan käytäntöjä ja menettelyjä sekä ulkoisia sääntelyvaatimuksia, ja antaa siitä objektiivinen varmistus.

146. Sisäisen tarkastuksen toiminnon ei tule olla osallisena erityisten sisäisen valvonnan käytäntöjen, mekanismien, menettelyiden tai riskirajojen suunnittelussa, valinnassa, laadinnassa tai täytäntöönpanossa. Tämän ei tulisi kuitenkaan estää johtotehtävänsä hoitavaa ylintä hallintoelintä pyytämästä sisäisen tarkastuksen toiminnon näkemystä riskeihin, sisäiseen valvontaan ja sovellettavien sääntöjen noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä.

147. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulisi arvioida, onko ART:ien liikkeeseenlaskijan V osastossa määritelty sisäisen valvonnan järjestelmä vaikuttava ja tehokas. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulisi erityisesti arvioida

- a. ART:ien liikkeeseenlaskijan hallintojärjestelmän asianmukaisuutta
- b. ovatko olemassa olevat käytännöt ja menettelyt edelleen riittäviä ja lakisäateisten vaatimusten ja sääntelyvaatimusten sekä ART:ien liikkeeseenlaskijan riskistrategian ja riskinottohalun mukaisia
- c. ovatko menettelyt sovellettavien lakien ja säännösten sekä ylimmän hallintoelimen päätösten mukaisia

- d. onko menettelyt täytäntöönpantu oikein ja tehokkaasti (esim. liiketoimien säännöstenmukaisuus, tosiasiallisesti muodostuvan riskin taso jne.)
 - e. liiketoimintayksiköiden (ensimmäinen puolustuslinja) sekä riskienhallintatoiminnon ja säännösten noudattamista valvovan toiminnon valvonnan ja raportoinnin riittävyyttä, laatua ja vaikuttavuutta.
148. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulisi tarkistaa erityisesti niiden prosessien eheys, joilla varmistetaan ART:ien liikkeeseenlaskijan riskien kvantifiointimenetelmien ja -tekniikoiden, myös mallien, luotettavuus. Sen tulisi arvioida myös laadullisten riskientunnistus- ja riskienarviointivälineiden laatua ja käyttöä sekä suoritettuja riskienlievennystoimenpiteitä.
149. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulisi arvioida kryptovarojen kuvausten kehittämisprosessien riittävyyttä, niiden hyväksyntää ja prosesseja, joilla omaisuusreferenssitokeneita tarjotaan yleisölle.
150. Sisäisen tarkastuksen toiminnolla tulisi olla esteetön liikkeeseenlaskijan laajuinen pääsy kaikkiin ART:ien liikkeeseenlaskijan tallenteisiin, asiakirjoihin, tietoihin ja rakennuksiin. Tämä sisältää pääsyn johdon tietojärjestelmiin ja kaikkien komiteoiden ja päätöksentekuelinten pöytäkirjoihin.
151. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tulee noudattaa alan kansallisia ja kansainvälisiä standardeja. Tässä viitataan esimerkiksi sisäisten tarkastajien järjestön (Institute of Internal Auditors) laatimiin kansainvälisiin ammattistandardeihin.
152. Sisäistä tarkastustoimintaa on toteutettava säännöllisesti tarkastussuunnitelman ja yksityiskohtaisen tarkastusohjelman mukaisesti noudattaen riskiperusteista lähestymistapaa.
153. Sisäinen tarkastussuunnitelma tulee laatia vähintään kerran vuodessa vuosittaisten sisäisen tarkastuksen valvontatavoitteiden perusteella. Ylimmän hallintoelimen tulee hyväksyä sisäinen tarkastussuunnitelma.
154. Kaikkiin tarkastussuositukseen tulisi soveltaa virallista seurantamenettelyä asianmukaisella johdon tasolla, niistä tulisi ilmoittaa ART:ien liikkeeseenlaskijan ylimmälle hallintoelimelle ja ne tulisi asettaa toimivaltaisen viranomaisen saataville tehokkaan ja oikea-aikaisen kriisinratkaisun varmistamiseksi ja siitä raportoimiseksi.

VI osasto – Liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta

155. ART:ien liikkeeseenlaskijoiden tulisi osana asetuksen (EU) 2023/1114 34 artiklan 9 kohdan mukaisesti laadittujen liiketoiminnan jatkuvuutta koskevien toimintaperiaatteidensa ja -suunnitelmiansa täytäntöönpanoa ottaa käyttöön vankka liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta sekä reagointi- ja palautumissuunnitelmat, jotta voidaan varmistaa liikkeeseenlaskijoiden kyky toimia jatkuvasti, hallita tapahtumia, jotka voivat häiritä kriittisten toimintojen toteuttamista, ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinottohalun ja häiriönsietokyvyn mukaisesti, ja rajoittaa

tappioita ja palvelujen tarjonnan häiriöitä vakavissa liiketoimintahäiriöissä, sanotun kuitenkin rajoittamatta digitaalisesta häiriönsietokyvystä annetun asetuksen mukaisten vaatimusten soveltamista. ART:ien liikkeeseenlaskijat voivat perustaa erityisen riippumattoman liiketoiminnan jatkuvuutta koskevan toiminnon ottaen huomioon I-osastossa luetellut suhteellisuusperiaatteet.

156. ART:ien liikkeeseenlaskijan liiketoiminta on riippuvainen useista kriittisistä resursseista (esim. tietotekniset järjestelmät, mukaan lukien pilvipalvelut, viestintäjärjestelmät, keskeinen henkilöstö ja rakennukset). Liiketoiminnan jatkuvuuden hallinnalla pyritään vähentämään operatiivisia, taloudellisia, oikeudellisia, maineeseen liittyviä ja muita olennaisia seurauksia, joita aiheuttaa ART:ien liikkeeseenlaskijan tavanomaisten liiketoimintamenettelyjen häiriytymisestä näiden resurssien tuhoutumisen tai pitkien toimintakatkosten seurauksena. Käytössä voi olla muitakin riskienhallintatoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on vähentää tällaisten tapahtumien todennäköisyyttä tai siirtää niiden taloudellisia vaikutuksia kolmansille osapuolille (esim. vakuutuksilla).
157. Luotettavan liiketoiminnan jatkuvuuden hallintasuunnitelman luomiseksi ART:ien liikkeeseenlaskijan on analysoitava huolellisesti riskitekijät sekä alttiutensa vakaville liiketoiminnan häiriöille ja arvioitava (määrällisesti ja laadullisesti) niiden mahdolliset vaikutukset käyttämällä sisäisiä ja/tai ulkoisia tietoja ja skenaarioanalyysia. Tällä analyysilla tulisi testata ART:ien liikkeeseenlaskijan kykyä toteuttaa kriittisiä toimintoja häiriötilanteessa. Sen on katettava kaikki liiketoiminta-alueet ja sisäiset yksiköt, mukaan lukien riskienhallintatoiminto tai riskienhallintamenettelyt, ja siinä tulisi ottaa huomioon niiden keskinäiset riippuvuussuhteet. Analyysin tuloksia tulisi käyttää apuna ART:ien liikkeeseenlaskijan palautumista koskevien prioriteettien ja tavoitteiden määrittelyssä.
158. Edellä mainitun analyysin perusteella ART:ien liikkeeseenlaskijan tulisi laatia
- a. varautumissuunnitelma ja liiketoiminnan jatkuvuutta koskeva suunnitelma, joilla varmistetaan, että ART:ien liikkeeseenlaskija kykenee jatkamaan kriittisiä toimintojaan ja ylläpitämään olennaisia tietoja tavanomaisten liiketoimintamenettelyjensä häiriytyessä
 - b. kriittisten resurssien ja kriittisten tai tärkeiden toimintojen elvytyssuunnitelmat, jotta ART:ien liikkeeseenlaskija voi palautua häiriöistä ja palata tavanomaisiin liiketoimintamenettelyihin asianmukaisessa ajassa. Mahdollisesta liiketoiminnan häiriytymisestä aiheutuvien jäännösriskien on vastattava ART:ien liikkeeseenlaskijan riskinottohalua
 - c. muun toiminnan suhteen tai tapauksissa, joissa kriittisten olennaisten toimintojen jatkuvuutta ei voida varmistaa, ART:ien liikkeeseenlaskijoilla tulisi olla valmiina menettelyt tietojen ja toimintojen oikea-aikaista palauttamista ja toiminnan oikea-aikaista jatkamista varten.

159. Varautumissuunnitelma, liiketoiminnan jatkuvuutta koskeva suunnitelma ja palautumissuunnitelma on dokumentoitava ja pantava huolellisesti täytäntöön. Dokumentoidun aineiston tulisi olla liiketoiminta-alueiden, sisäisten yksiköiden ja riskienhallintatoiminnon riskienhallintamenettelyistä vastaavien henkilöiden saatavilla, ja aineisto on talletettava fyysisesti erillään oleviin järjestelmiin, joihin pääsee helposti käsiksi hätätilanteen sattuessa. Tähän on annettava asianmukainen koulutus. Suunnitelmia on testattava ja päivitettävä säännöllisesti. Kaikki testeissä ilmenevät ongelmat tai viat on dokumentoitava ja suunnitelmat on tarkistettava vastaavasti.

VII osasto – Avoimuus

160. Strategioista, käytännöistä ja menettelyistä on tiedotettava asianomaiselle henkilöstölle koko ART:ien liikkeeseenlaskijan sisällä. Henkilöstön on ymmärrettävä omiin tehtäviinsä ja velvollisuuksiinsa liittyvät käytännöt ja menettelyt ja noudatettava niitä.

161. Ylimmän hallintoelimen on tiedotettava henkilöstölle selkeästi ja johdonmukaisesti ART:ien liikkeeseenlaskijan strategioista ja käytännöistä vähintään siinä määrin kuin se on tarpeen heidän tehtäviensä hoitamiseksi sekä pidettävä henkilöstö ajan tasalla. Tämä voidaan tehdä kirjallisten ohjeiden, käsikirjojen tai muiden keinojen avulla.